

Mittheilungen
des Kais. Königl.
Militär-Geographischen Institutes.

Herausgegeben auf Befehl

des k. k. Reichs-Kriegs-Ministeriums.

IV. Band. 1884. ...

Wien 1884.

8.

KAUFMANN
KÖNYV-TÁRA

KAUFMANN
DAVID
KÖNYV-TÁRA
O. 185.

Me

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 185.

AKADEMIA
KÖNYV-
TÁRA

IV. B.

des R. K. Reichs - M.

Stammes

Militär-Geograph.

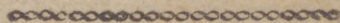
des R.

Mittler

דרך עולם הנצחיים

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

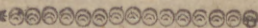
אתם קדושי ישראל לכו חזו גדול מעלות ופאר הכור
 קטן הלז ספר דרך עולם הנצחיים והוא כולל
 צוואה מהרב הגאון מו"ה ליב אופנהיים שהי' אב"ד
 דק"ק פרייאשטאט ורוח כל אדם נוחה הימנו ודובם ככולם
 התאו תאוה כדי שיוכלו לזכו בבואם לעת פקודתם כאשר
 עיניכם תחזינה מישרים • לכן חושו גושו עושו וקנו ספר
 הלז • ועל כספיקם אל תחוסו • וכל אנשים ונשים יתנו
 על חיבור הלז • כאשר עיניכם לנוכח יביטו ובזכות זה
 כה לביאת משיחנו ויקבץ שה פזורה ישראל • ונזכה לבלע
 שנותינו בטוב ובנעימים בשובה ונחת • ולחזות בשובע
 שמחות • ובימינו תוושע יהודא וישראל ישכון לבטח ובלע
 המות לנצח אמן כן יהי רצון :

פ ר א ג

בשנת התקס"ז לפ"ק

תחת ממשלת אדונינו האדיר הגדול שמו בכל הארץ •
 רחמן וחסיד הקיסר פראנץ השם ירום הודו
 ויתנשא מלכותו לאריכת ימים ושנים אמן :

Prag, 1806.

mit Schriften der Gräbischen Erben.

*Legi praesens opusculum, in quo sub titulo Tze-
wo, i. e. testamenti auctor R. Löb Oppenheim, quon-
dam Freystadii in Hungaria Synagogus, de ritibus cir-
ca agros, preces, post obitum &c. observandis differit,
idemque omiſſis deletis typis excudi posse censeo.*

Carolus Fischer,
Caesareo Regius Censor, Revisor
& Translator in hebraicis.

וזאת לדעת

בכל מקום שנמצא כאן שם גוים * או אומות * או
גברי * קאי על אותן האומות שהי' בומן הבית הנקדאים
היידן * וכדומה אבל הלילה וחלילה לנו לחשוב על
האומה שאנו חוסים בצלם שמטיבים אותנו לתת לנו
מחי' בקרב הארץ:

הסכמות שלקחתי מהורים ומורים גאוני ארץ על חיבור
הזה גאברו ממני הכל לכן אם את שמם פה נעלמים
אל ידע בעיניהם:

ה' בור כולל צוואה אמ"ו דהרף והבקי המקובל אלפי
 מוה"ר יהודא ליב אופנהיים מה שהי' אב"ה
 דק"ק פריאשטאט זצוק"ל • בן כבוד הרב החסיד מוה"ר
 אברהם אופנהיים בנו של הרב הגאון מו"ה ליב אופנהיים
 שהי' אב"ד דק"ק באסקוויץ ואב"ד דק"ק פערשי והמדינה
 בן להרב המפורסם מו"ה אברהם אופנהיים • אביו של
 הגאון מרא דארעא קדישא מו"ה דוד אופנהיים שהי' אב"ד
 דק"ק פראג ומדינת מעהרין • אחיו של הרב הגאון מו"ה
 פייש אב"ד דמדינת העסן במדינת אשכנז ולמעלה מקדשי
 שמים גאוני הגאונים • מאירים כספירים • דור דורים •
 מאירים לארץ ולדרים :

והי' הצוואה הזאת מונחת זה קרוב לשלשים ושלוש שנים
 טרם עלות השמימה • והיא כולה מוסר ויראת שמים
 המלמד לאדם דעת ומאמר זה כוללת עשרה מאמרות

עשרה מאמרות

א	ענין התשובה	ו	חצות לילה ולימוד התורה
ב	עניני גסים ולימוד המשנה	ז	עניני הנהגות עולם
ג	ענין המתעסקים	ח	ענין ק"ש על המטה
ד	ביטול הרמות	ט	תקוני קרי
ה	עניני אבילו וקדיש וקדוש	י	ארבע תשובות
- בו ירוץ צדיק ונשגב • יוסף לקח ברבר ה' צדיקים ילכו בם
 ופושעים יהגה בה וישובו אל בוראם • ויזכו לחנות בנו
 ה' ולבקר בהיכל • כבוד אומר כולו • והקורא בדרו
 ובצוואה שלו • ישים אל לבו יראת הבורא ויתגבר
 לשוב בתשובה שליטה • וברא מזכה אבא • והנה
 מפור חבוריו הטהורים • להיות שפהותיו דובבות בק
 ולמען הרבות זכותו של אותו צדיק להגין עלינו ועל זרע
 ולהחזיר התורה לאכסני' שלה • ואולי יכניס הקורא ד
 אלה

אלה על לבו • ויסיר האוולת והעקום ופתלתול ולא ישוב עוד
לכסלה :

הקדמה מבן המחבר • לכבוד אביו מדבר • כארי יתגבר :

אמר שמואל הקטן והצעיר לבית אבא אנוכי הרואה
תועלת גדול • המביא לידי מעשה התלהבות יראת
ד' אמרתי אף כי עמנו ת"ל חדושי רבים ונחמדים • הן גפ"ת
דברים מתוקים וחדושים • גם חיבור כולל ספר בית אריה
על סדר מועד • והן דרשות נכבדות דברי כבושין הנאמרים
בשער בת רבים • ספר נהימות ארי' על שלש רגלים • גם
חיבור כולל על פרקי אבות ספר מתיקות ארי' וברוח פיו
ימית רשע • וכל השומע יטה לבו וישתה בצמא דבריו
כאשר באו עמדי בהסכמה הרבה מגדולי ישראל ובתוכם
הנשר הגדול הרב הגאון דק"ק אובן ישן • אך בעתי קשות
ומרי' הוצאות הדפוס מרובה ואפס כסף וזהב עצור אין
ביכולת להוציא מחשבת אל הפועל • וכדי שלא ישתכח
שמו ח"ו של אבי מורי הצדיק עד עת יביאו חידושי אל
הדפוס • עלה מדעתי להביא אל הדפוס צוואה הזאת אשר
הי' טמונה ונגוזה אצלו • ומכוסה ונעלמה מעין כל אדם
משנת תקל"א עד שנת תקסד"ל אשר נגזו ארון הקודש •
והרוח שב אל האלקים • ובעת ההיא נמצאת הצוואה הזאת
דלוסקמא שלו אחרי פרידת נשמתו בקדושה ובטהרה •
לי יזכני ד' להוציא לאור ולהעלות על מזבח הדפוס זה
הבורים שחיבר אדוני אבי הגאון ז"ל מה שטען אילן
ור פרי קודש הלולים הנ"ל • אף גם זאת מצאתי את
י מחויב בדבר להוציא דברי הצוואה הזאת בראשונה
וא יתד שהכל תלוי בו מוסר השכל ויראת השם •
וי יתנשא ויתגבר • כי זה לבדו יביא עמו בקבר •
וי יראו • וכן יעשו רבים וכן שלימים לקחת דברי

התורה הזאת על לוח לבם • ויהי זכות הרבים תלוי בה
ושפתותיו ידובבו בקבר :

והואיל שאני עוסק ברברים האלה • אמרתי לא אחשה
להודיע בענין זה ביאור מאמר המשורר פלאות עדותיך ע"כ
נצרתם נפשי • פי פערתי ואשאפה לדברך יחלתי •
המאמרים המוהים • ונקדים בזה מה ששמעתי מפי מר
גיסי הרב המובהק החכם בחדרי תורה מוה"ר ש"מ
קרומנו' ני' בחירושי במס' ע"א ד' ל"ה ע"ב :

דרש"ר"נ בדר"ח מ"ד ע"כ עלמות אהבוך וכו' ולא עוד אלא
שמה"מ אהבו שנאמר עלמות קרי בי על מות • ולא עוד
אלא שנוחל ב' עולמות שנאמר עלמות קרי-בי עולמות
ו"ל שם • לכאורה יש להבין למה לא נקט ר"נ תחילה
שזוכה בב' עולמות שהוא מדבר ג"כ בענין העולם הזה
ואח"כ ולא עוד שמה"מ אהבו שהוא מדבר ביום עת קץ עם
האחרון עת הפרידה ועוד מאי אמר שנוחל ב' עולמות ולא
אמר שזוכה לשני עולמות • והלשון נוחל משמע שהוא
דבר שאינו בנמצא עתה כנודע מדרכי הלשון • ולא עוד
דאדרבא ענינו הרואות כי רוב ת"ח המה מדולדלין בעוני •
וכן העירו רבותינו הרבה פעמים בש"ס ע"ז • ומבואר הוא
במארי הקבלה די לעבד וכו' • ויובן בזה ע"פ מאמרם יבמו'
צ"ו אר"י א"ר מאי דכתיב אגורה באהליך עולמים וכו' אלא
כל ת"ח שאומרים דבר הלכה מפיו שפתותיו דובבות
בקבר • ופירש"י והתו' שם כשנשמתו בישיבה של מעלה
שפתותיו נעו בקבר • נמצא שבשע' אחת דר' בב' עולמים
והיינו אם עוסק לשמה דאז מסיק שמעתתא אליב' דהלכתא
וגורם שיאמרו דבר הלכה מפיו כמבואר בש"ס • ואפשר
שלזה רמו' רז"ל תורתו של דואג הי' מן השפה ולחוץ •
ועפ"מ דאמרו בש"ס דוד אסיק שמעתתא אליבא דהלכתא
דואג ואחיתופל לא אסקי שמעתייהו אליבא דהלכתא •
ואז

ואז לא אמרו מי שמעתייהו בבתי מדרשות כמואר בש"ס
 וזהו אמרם תורתו של דואג הי' מן השפה ולחוץ הי' מיר
 שהי' מן השפה ולהלן הי' לחוץ • ולא הי' תורתו נאמרו
 בבה"מ ולא הי' שפתותיהן דובבות בקבר • וזה הוא בחונת
 ר"נ בדר"ח • ולא עוד אלא שנוחל ב' עולמות הרצון בפעם
 אחת לאחר שינוח הגוף בקבר ואמרו ממנו דבר הלכה
 שפתותיו דובבות ואז זוכה לעולם הזה ועולם הבא בפעם
 אחת כמ"ש התו' • ומוזה אמרו בש"ס מ"מ קבעו הלכתא
 כב"ה מפני שנוחין זה לזה בהלכה והיינו דלא הי' קנטור
 בדבר והי' עיקור לימודם לשמה • וזה הוא רצון המאמר
 חסד ואמת נפגשו • צדק ושלוים נשקו • אמת היינו ארץ
 כד"א אמת מארץ תצמח חסד היינו עולם הבא והיינו חסד
 ואמת נפגשו בפעם אחת • משום צדק ושלוים נשקו שהי'
 לומדים לשמה ולא הי' קנטור בדבר והי' בצדק ויושר בלי
 פניי' והי' זוכי' לשוקי שמעתא אליבא דהלכתא • והי'
 אומרים דבר הלכה מפיהם ומוזה שפתותיהן דובבות בקבר
 ואז צדק ושלוים נשקו בפעם אחת היינו עולם הזה והעוה"ב
 והנה באמת דבר זה פלא גדול שאדם יזכה לעוה"ב ועוה"ב
 בפ"א • וזה הוא פלאות עדותיך ע"כ נצרתם נפשי מאוד
 בעסקי בה שלא לשום פניי' • פי פערתי ואשאפה • אם
 אפתח פי בה אז מיר לדרדך יחלתי שאכוון בזה האמת
 לאשוקי שמעתא אליבא דהלכתא • והנה קיום לי' באאמ"ו
 הגאון נ"ע כי עסק תמיד בתורה לשמה ובטוח אני שיהא
 כל דברי התורה אשר יצא ממנו לאור מקובלין בעיני הדור
 ואגב אורחא אימא בה מילתא מה שאמר המלך שלמה
 בחתימת ספר קהלת הגה ברוחו הקדושה • סוף דבר הכל
 נשמע את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם
 כי את מעשה האלקים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב
 ואם

ואמר ע: ומפירשי המקרא נבוכו בזה המאמר א' מאי הכל
 נשמע ב' מאי כי זה כל האדם כל לרבוי מאי ג' אמרו
 את כל מעשה האלקים יבא במשפט ד' מאי על כל נעלם
 הלא אין הק"בה מעניש על מהשבי עבירה וולת במחשבה
 דע"א ולבאר פשטא של המאמר הוה יובן ע"פי מאמר
 התנא בפ"א פ"ו מ"א ר' מאיר כל העוסק בתורה לשמה זוכה
 לדברים הרבה ולכאורה יקשה מאי דברים הרבה דקאמר
 ר"מ יובן ע"פי מאמר התנא בפ"א אם למדת תורה הרבה
 אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת והדברים לפי
 פשטן משוללי הבנה מאי משמיענו התנה בזה (וואמ"ו)
 הגאון הובא בספרו בית ארי בהלכות פסח דרוש וי"ו
 ואין כאן מקומו להאריך בזה הענין ועוד לעצמך מיותר
 הוא ויראה ע"פי אמרם בש"ס הראה הק"בה למשה מה
 שתלמיד ותיק עתיד להתחדש לכאורה יפלא א"כ למה
 זה קיבול שכר גדול בעסק לימוד התורה וחירושה הלא
 הכל גזר ואומר מרום מראשון מה שעתיד להתחדש
 ובאמת יראה דעיקור קיבול שכר גדול לאו על הידושי הוא
 רק על עסק ושינון בה ומחשבתו הטוב אשר יזכה ממנה
 ללמוד ע"מ ללמד ולשמור ולעשות ולקיים וזה מאמר
 התנא אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך היינו
 שאתה עשית בעצמך הטובה בחידושה כי לכך נוצרת
 משעת יצירתך מיד היית מוגבל ומעותד לכך ובמ"א ישבתי
 בע"א ובאמת עיקור לימוד התורה ושכר הגדול המעותד
 הוא בעסק התורה לשמה הרצון ע"מ ללמד ולשמור
 ולגשות וזה רצון המאמר סוף דבר הכל נשמע היינו חלק
 התורה נשמע משעת נתינת התורה רק את אלקים ירא ואת
 מצותיו שמור כי אז זה כל האדם מעותד לקבל שכר על
 הדרישה ועל הפרישה לדרך החיים לשמור ולעשות כי את
 כל הרצון החידושי תורה מעשה אלקים הוא עתיק יומן
 יתיב

הקדמה

יתיב בגזירת אומר מה שתלמיד עתיד להתחדש • רק יבא
 במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע היינו בכוונת לימוד
 התורה אם הוא לשמה או שלא לשמה • וזה הוא כוונת
 חז"ל בתהלה תורת ד' ובתור דלמד מקרי תורתו היינו בתחל'
 קודם שלמד וודאי מקרי תורת ד' כי היא באמת תורת ד' •
 ולבתר דלמד אף דלמד חלילה שלא לשמה מ"מ המאור
 שבה מהזיר למוטב כמ"ש חז"ל על קרא אות בו וכו' • וא"כ
 מקבל שכר על התורה ועל העבודה וקרנין בי' זאת תורת
 האדם • ובזה מבואר דברי המדרש בשעה שאמרו ישראל
 נעשה ונשמע אמר הש"י למה"מ על אומה זו לא מניתין •
 ותמוה למה דווקא בשביל שאמרו ישראל נו"נ לית לי' רשו'
 לשלטה עלווי' ויובן בזה • דהנה יש לומר טעם למה
 שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כי היתה הוראת' בזה כי
 עיקר רצונם להמעשה ומזה אמרו נעשה ונשמע בשביל
 העשיה וזה הוא עיקר קבלת שכר הלימוד לצורך גבוה •
 ואמרו חז"ל ע"פ החירות חירות ממה"מ • וכן אמרו במסכת
 מכות מאי קולטין קולטין ממה"מ • וכן אמרו במס' ע"א ל"ה
 ב' • ועוד שמה"מ אהבו שנאמר עלמות אהבוך קרי בי' על
 מות והטעם באמת ראה לומר כי התורה מעין החכמה • וכן
 אמרו נובלת החכמה תורה ושם אילנא דחיי מקום אשר אין
 שם כו' • ועיין בזה בע"מ וזה הוא אורך ימים בימינה • וזה
 הוא כוונת המדרש בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע
 משום דהי' הוראתם בזה שעיקר כוונתם לעשי' דהיינו לימוד
 לשמה אמר הש"י על אומה זו לא מניתין דאיןמה"מ שולט
 בהם • וזה הוא ביאור המקרא נאום זמירות ישראל פתח אני
 אמרת אלקים אתם ובני עליון כולכם אכן כאדם תמותון
 וכאחד השרים תפולו • והדברים משוללי הבנה וכזה יאמר
 כוונת דהמע"ה ע"פי מה דאיתא במדרש בשעה שאמרו
 ישראל נעשה ונשמע יצאה ב"ק ואמרה מי גילה רז זה לבני
 לשון

לשון שמה"ש משתמשין בו שנאמר וכו' • והיינו שמה"ש
 משתוקקין ומיחלים תמיד לעשות רצון אבינו שבשמים •
 ומזה ג"כ אמרו נעשה ונשמע • וזה הוא אני אמרתי אלקים
 אתם ובני עליון כולכם היינו שתעסקו לשמה שאמרתםנו"ג
 כמלאכי מרום והייתם כ"ב כמלאכי עליון שלא ישלוט בכם
 מה"מ • אף באמת עסקתם שלא לשמה וכאדם תמותון
 וכאחד השרים תפולו • אמנם בעסק לשמה זוכה לאור בהיר
 מקבל שכר על התורה ועל העבודה ששכר מצוה מצוה וזה
 הוא כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה זו וזו
 עלתה בידו שכר גדול של לימוד התורה וללמד ולשמור
 ולעשות בקיום המצות :

והנה את כל יקר דאתה עיני באמיתות לימוד תור' לשמה הי'
 אבא מארי הגאון המפורסם נ"ע • כי מלבד שהי' לכו פתוח
 כפתחו של אולם ואדם גדול בתורה כמעט לא הניח דבר גדול
 ודבר קטן שלא עסק בה לשמה כידוע ומפורסם מתוך מכתבי
 וספריו על ש"ס וש"ע וחידושי' על התורה עוד זאת הפיץ ענין
 אורו עלי עדתו דק"ק פרייא שטאט מנהלם על התור' והעבוד'
 כמעט שלשים שנה אשר הי' במחיצתם • וברוח בינתו יתן
 מעדני מלך מלכו של עולם כיום מועד הרים דגל התור' כשחר
 פרוס יפרוש כנפיו מכריז מאן בעי חייו יחי עוד לא ירא השח'
 ויעש בה לולאות תנ"ך ש"ס מדרשים וחכמי אמת יצא ובא לו
 דרך כניסתו • נעוץ סופו בתחילתו • רבים שתו בצמא את
 דבריו אז אמרתי הנה ספר כתוב עלי מצוה וחובה להביא טון
 החדש לבית הדפוס יחוקו אמרינו בעט ברזל ועופרת יפוצו
 מעינותיו חוצה למען יעמדו ימים רבים והיו למשמרת אפי'
 שפיר ואנבי' שגי' לא יערכנה זהב וכלי פזירו וסוחדת • פי
 המדבר אל שלוטי אמוני ישראל בן הרב הגאון המחבר
 שמואל אופנהיים היושב לע"ע בתוך עם הקדוש עד
 המהוללה פאפא במדינת הגר :

נוסח הצוואה

צוואה זו כתבתי בשנת תקל"א לפ"ק * אף לא היתה
 מסודרת כראוי ונתתי ליד בן גיסי הרבנן מוה"ר דר
 דוד קרמנויא להשיב דבר דיבור על אופניו :
 תנינן במסכת פיאה * אין פותחין לפיאה מששים * אע"פ
 שאמרו אין לפיאה שיעור * הכל לפי גודל השדה * ולפי
 רוב העונה : ע"כ

מצינו בהרבה מקומות כזוהר שכל חבריהם רימוזו ברזי
 עלאין * ונ"ל שרימוזו חז"ל בכאן עיני הנהגות אדם האיק
 שישתדל לתקן נשמתו ושכינתו כני' שעולת ויורדת ע"י
 מעשיהם של ישראל מצד עיקר נשמותיהם * וקבעו חכמי'
 שיעור לזמן התשובה * והתיקון שלא יאחר זמנו טפי *
 ואמרו אין פותחין לפיאה מששים * פיאה היינו סוף שנותיו
 של אדם שהגיע זמנו * דהיינו ימי זקנה מששים שנין ואילך *
 ראוי לאדם ליתן פיאה זו לעניים * והיינו לנשמתו שעני
 במצות ושכינתאי' בגלותא שנקראת עני * כד"א גלותה
 יהורה מעוני * ושכינתאי' בגלות נקראת עני מצד הדלות שבה
 וראוי לאדם לתקן לכל הפחות * מששים שנין ואילך שהם
 ימי זקנה עד שלא תחשף שמשו :

ויש לפרש נמי פיאה בס' על השכינתאי' * שהיא בסוף
 המדות עליונים והיא חלק ס' מלבר מבנין עולם כידוע ראוי
 שיתעסקו בתיקונה להעלותה למקומה שיחזור העטרה
 ליושנה :

ואע"פ שאמרו אין לפיאה שיעור שתשוב אנוש עד דכא
 דכוכא של הנפש אפילו רגע אחד קודם מיתתו מיד תקבלו
 מכל מקום דא תשובה פחותה וגרועה מכולן * וראוי להקדים
 תשובתו לכל הפחות מיד כשיתחילו ימי זקנה מששים שנין
 ואילך א"כ יש לפרש בהיפוך :

ויש לפרש נמי אע"פ שאמרו אין לפיאה שיעור שראוי
 להקדים ולטהר תשובתו מקודם הבחנות בעורו בתוקפו
 ובגבורתו

ובגבורתו שאין אדם יודע אימת יהי' סוף שנותיו : כאמר
 חז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך והיכי אדם יודע איזה יום
 שיהי' קודם מיתתו : אלא שיהי' כל ימיו בתשובה שישוב
 היום שמא ימות למחר :

ומצינו עוד מקרא מלא : זכור את בורא'ך בימי בחרותיך
 עד שלא תבוא ימי רעה : דהיינו ימי האקנה מששים שני
 ואילך : כמו שפי' רש"י ז"ל : ומכל מקום אם לא עשה כן
 ראוי לכל הפחות שלא יאחר טפוי : ואין לפיאה מס' כנ"ל
 הכל לפי גודל השדה : רמז לשכינת ה' הנקראת שדה חקל
 תפוחים שהיא גדולה הרבה : וצריכא תיקון רבא : אם אלה
 שנים יחי' לא תוכל להשלים תיקונה :

ולפי רוב העינים שיש הרבה ענים נצוצית הקדושת
 העשוקות בקליפות וצריכא רב : בגין כך יש לך להקדים
 השובתך להרבות בתיקון כפי יכולתך : וכן לפי ד"טבי שפי'
 לפי רוב הענוה כפי ענוותנותך שהענוה מביא לידי יראה
 כשיתגדל ויתרבה בלבך יראת הרוממות של אין סוף רץ
 נמקד לעבודתו :

וכן מצינו עוד מקרא מלא שהזהיר בדברי אגור שכל
 החכמות אגורי בנו כמו שאמר שהע"ה ויחכם מכל אדם
 התנבא ברוח הקודש שעליו : ואמר טוב ללכת אל בית
 האבל מלכת אל בית המשתה באשר הוא סוף כל אדם :
 והחי יתן אל לבו : פי' הפסוק כמו שאמר הרב החסיד
 מחבר ספר הובת הלבבות : מי שלבו חי : שהוא מבין
 בדעתו : זכר ימי אחריתו : ויתן אל לבו : ויעלה בדעתו :
 קרבות קיצו ובא המות אליו : ויקצר תוחלתו בעולם הזה :
 ויחל לאחריתו : ויחשוב בצירתו לעת נסיעתו : ויחשוב
 עם נפשו קודם חשבונו ונשים אל לבו ימי עמידתו בעולם
 הזה התעסקו בעולם הכלה : ועבר והנח הקיום עבוד עבודת
 יצרנו ועוב עבודת יצרנו ה"ה למבוכה הזאת כמה הי' כוללת
 ומצינו

דרך עולם הנצחיי

ומצינו בזה האזהרות רבות בתנ"ך ובגמ' אגדות ומדרשים •
וכמש"ה מפני שיבה תקום פי' שיבה דידך קודם שתגיע
לשיבה תקום לשוב בתשובה שלימה • שאין אדם יודע מה
יולד יום • וכן אמרו שוב יום אחד לפני מיתתך שישוב היום
שמא ימות מחר • ואם אלף שנים יהי' אדם א"א לצאת י"ח
התקונים המוטל עליו לתקן מלבד ניצוצי הקדושה דמעת
העשוקים • אשר נאמר למאן דלא עזר להון עם נבל ולא
חכם • וחטא אדה"ר שזהו חטאינו ממש כידוע • וחטאתנו
ועונותינו ופשעינו שעשינו בגלגול הראשון • ונשלחנו
לגור בארץ ההיא בעוה"ז השפל כדי לתקן עונותינו • לא
די לנו בראשונות אלא מעלנו בשליחותנו והוספנו עוד
חטאים ועונות ופשעים • וכל זה מוטל עלינו בימי שנותינו
שבעין שנים • כמ"ש דהע"ה ימי שנותינו בהם שבעים שנה
תיבות בהם לכאורה הוא מיותר • נראה שדייקו בזה תלמי
התקון כידוע לי"ח • לכך נחסר משנותיו של אדה"ר ע' שנים
בצמצום לא פחות ולא יותר כאשר כתבתי בביאור פירוש
הפסוקים בספרי פ' בראשית בענין עץ הדעת • ואדם אחד
מאלף אשר שם אל לבו אפילו מעוטא דמעוטא אשר
שמים על לבם דרכי תשובה נסתרה מהם • שמתביישם
מפני בני אדם המלעיגים • אף שהם נגד דחז"ל • וכמו כן
בעו"ה עברו כבר רוב שנות ממנין ע' שנים שהלכתי אחר
בצעי ואחר שרירות לבי ורעיון רוח גטבעת כמים • הייתי
זוללה למען ספות הרזה את הצמאה • למחי' ולכלכלה •
עמלי בכעס ומכאובים מוגרים ראש ולענה תמרורים לא
שקטתי ולא נהתי העולם הי' חשך בעדי מיום שעמרתי על
דעתי עד הנה ברוב הימים • הי' רשות אחרים עלי שהייתי
מצפה על שולחן אחרים • ובמסתרים תבכה נפשי כי
נמבעו בטיט ורפש והראתני נגד בני אדם כאלו גובע יערי
ובימלי ודובשי • אם שהיות תוהה על הדבר הנה חמק
ועברי

ועברתי לשוא * שמרה נפשי הבל המה מעשה תענועים *
 חבל על דאבדון ולא משתכחין אינון ימים שאינון חוזרים :
 אבל זאת תפילתי לגורא עלילה יושב השמים שיתנהג עמי
 לפנים משורת הדין ויכתבני בספר החיים נצחיים ובצל
 כנפיו יסתרני וישמור צאתי מן הע"ה בלא חטא כביאתי
 ובצדור החיים תהי' נשמתי צרורה ואל יאסוף עם חטאים
 נפשי ועם אנשי דמים הי' שאל יקחני מע"ה קודם זמני עד
 שימלא שנותי שבעין שנין * באופן שאתקן את אשר
 שחתתי * ובמסתודים אבכה על עונותי ואתקן מעשי כפי
 כחי ויכולתי שיהא ידי מגעת לעשות ביני לבין עצמי * ויוסף
 ה' לי שנות חיים וברוכים בעבודתו ובתורתו הקדושה
 והטהורה שלא ימוש מפי ומזרגי ומזרע זרעי ע"ע * ויגדל
 ברכי בני שלישים ורביעים בעבדת ה' * ובזכות בני הילרי
 רכים גדולים וקטנים ישמע תפילתי * וחנני ה' במדות וחנותי
 את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם אכ"ר :

ענין גסיסה ולימוד המשנה

אף בהיות שנעלם ומכוסה יום המיתה בעיני בני אדם ואינו
 יודעים קיצם אימת ומתי יבוא הזמן שיתבע בעל הפקדון את
 פקדונו ממנו בגין דא צריך אדם לחשוב תמיד להיכן צודה
 לדרך * כמ"ש בכל עת יהי' בגדיך לבנים * ויעיין בכל צרכי
 ענין הנהגה שיתנהגו בני אדם אתי מעת יציאת הנפש מן הגוף
 עד לאחר קבורתי שיהי' לי שלמא עד זיבולא בתרייתא
 שיתנהגו עמי כראוי * אמרתי ליכתוב מגילת הצוואה הזאת
 סדר הנהגה כדי שיודעין אחינו בני ישראל רחמנים גומלנים
 גומלי חסדים חסד של אמת בחסד ואמת יכופר עון * וזה הוא
 אחד משלשה דגלים שעליהם עולם עומד * ולא מילתא
 זוטרתה היא כקטן כגדול תשמעון ותשמרנו לעשו' ותזהירו
 כזוהר הרקיע ומצדיקי רבים ככוכבים לעולם ועד :

דרך עולם הנצחיי

וכה יהי סדר הנהגה מיד מעת הגסיס לא יעמדו ממני לכה פ
עשרה אנשים עד לאחר סתימת הגולל. ובאם שיהי כולן
לומדי תורה מוטב ביותר. ואם לא יהי באפשרי לכה פיהי
ד בני תורה בניהם. ובעת הגסיסה ישבו הלומדים אצלי
בצר המטה וילמדו משניות סדר קדשים או בסדר זרעים
מס' בכורים. ואנשים אחרים יאמרו תהלים מלה במלה.
ואם רצונם לישוב אצלי בצד המטה מוטב. ואם לאו יכולין
לישב בשולחן. ואחר כל פרק משניות ואחר ספר תהלים
יתפללו ויאמרו כנוסח זה:

י' ר' עלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהי הלימוד משניות
ואמירת תהלים הוזה לנחת רוח לפני כסא כבודיך ולזכות
הגוף ונפש רוח ונשמה של עבדיך יהודא בן אמתך לאה
שתשלח לורפואה שלימה רפואת הנפש רפואת הגוף בתוך
שאריו חולי ישראל אכי"ר. ויהי לרצון אמרי פי וכו' :

ואני תפילתי וכו' ובאם שימשוך הגסיסה זמן משך אזי ישבו
בתמידות שני לומדי תורה אצלי וילמדו משניות ושלושה
אנשים אחרים יאמרו תהלים משך שעה אחת. ובשעה
שני ילמדו שני לומדי אחרים משניו ושלושה אנשי אחרים
יאמרו תהלים. וכה יהי חוזר חלילה משך מן הגסיסה. וכן
יהי סדר למודם אחר יציאת הנפש בעת שכבת הגוף על
הארץ עד שיוצאיני מן הבית לקבורה:

ואחר כל פרק משניות וספר תהלים יאמרו יהי רצון מלפניך
ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהי הלימוד משניו ואמיר תהלים
לנחת רוח לפני כסא כבודיך ולזכות הגוף ונפש רוח ונשמה
של עבדיך פב"פ שתשלח ותמחול לו כל חטאיו ועונותיו
ופשעיו וילך לפניך לימוד תורתנו וזכותיו וצדקותיו אשר
עשה ותשלח לו מלאכי רחמים שישמרהו גופו ונפשו רוחו
ונשמתו שלא ישלטו בו מלאכי משחית. כדכתיב כי מלאכי
יצוה לך לשמרך בכל דרכיך ותצילהו מחיבוט הקבר ומדינה
של

של גהינם • ותדשן עצמותיו בקבר ותקבל נפשו ורוחו
 באהבה ובחיבה • תסתירהו בצל כנפיד להנות מזיו כבודך
 ותרוח גודלו עם הצדיקים לנוח במנוחה שאין לה קץ ותכלית
 בעולם שכולו טוב ויופה לעמוד בתחיית המתים עם שאר
 מתי עמך ישראל ברחמים אכ"ר :

ג ענין המתעסקים

סדר המתעסקים מיד אחר יציאת הנפש כשיהי' א' מבני שי'
 שמה בעת פטירתו אז בלי שהייה ועיכוב אפילו רגע אחד
 ישית ידו על עיני • כשמצינו שהבטיח הש"י את יעקב אבינו
 ע"ז שנאמר ויוסף ישית ידו על עיניך ויתאמץ אותן בחזק כדי
 שלא יהי' פתוחים אפי' כנקב המחט • ובאם לא יהי' שמה בעת
 הזאת א' מבני און הגדול שבחברא קדישא שיהי' שמה
 יעשו כן בלי שהייה ועיכוב כלל :

אחר זה כל המתעס ים הנוגעים בגופי זנושאי המטה יטבלו
 טבילת קרי :

סדר הוצאות הגוף מהמטה לשכב על הארץ יעשו כן יכרכו
 סביב הצוואר סודר וימתחו בחזק ויאחזו בסודר וזה הוא
 נגד דין הנק • ומקצת בני אדם יתפסו ברגלים ויוציאו הגוף
 חוץ למטה ויפלו על הארץ • וזה הוא נגד דין סקילה :

אח"ז יפשו את הכתונת מן הגוף ויניחו על הארץ בלי שום
 דבר המפסיק כלל • אפילו שום קש לא יהי' חוצץ בין הגוף
 ערום לקרקע וזה הוא ג"כ נגד דין סקילה :

אחר זה ידליקו נר שעוה ויטפטפו על הלב ל"ט טיפן וזה
 הוא נגד דין שריפה :

בשעת הטהרה לא יהי' הגוף בגלוי תחת תקרת הבית רק
 יעשו אוהל פשתן ע"ג ויטהרו תחת האוהל וישכחו ט' קבין
 על גופי שיהי' כדינו :

דרך עולם הנצחיי

ד ביטול חרמות

ואחת שאלתי ובקשתי ואבקש מאת בד"ץ דקהלתנו בצירוף
רו"ט בהיות שכמה עיתים וזמנים הי' חרמות בקהלתנו בעסק
בארדאן השררה יר"ה ושאר חרמות • ומי יבין שגיאות
ויראתי פן כשלתיו נלכדתי ח"ו בעון הזה יבכך בקשתי שטות
וירא בעיניהם כאלו דמות דיוקני ממש עומד ומתחנן לפניהם
בפישוט ידים ורגלים ותבטלו מעלי כל מיני חרמות ויעשו כן
מיד אחר יציאת הנפש ואם הוא באפשרי שיעשו כן בעורי
ובחיי יהי' שכרם כפולה מן השמים מאלקי הי"ם :

באסיפת בד"ץ עם רו"ט ושבעה טובי עיר יאמרו בפה מלא
בוה"ל בצירוף קב"ה ושכינתי הסכמנו אנחנו עדה הקדושה
לבטל כל מיני חרמות נידוי ושמתא יהי' באיזה אופן שיהי'
מה שיצא מפי הרב אב"ד דקהלתינו יהודה בן אמתך לאה
שאינו לא בנידו ולא בשמתא ויהי' לו מחילה וסליחה וכפרה
ונשמתו תהא צדורה בצדור החיים אכי"ר :

עוד דינטי ואתרף מילתא אל בני ח"ק בכל מקומות ישראל
שרגלי דבר אינש אינון ערבין • ואין אדם יודע היכן כבוד
מקום מגוחתו שיקבור גופו ויש מקומות הרבה שמנהגם
לעשות ארון שלם למתים • ולא כל אדם זוכה לכך והוזהר
הפליג מאוד בעונש זה • ע"כ אני מצוה ואבקש ממעלתכם
שאל יתנהגו עמי ככה • ואל יעשו לי דף תחתון כלל • ואל
יעלו בדעתכם שאל תשנו ממנהג מקומכם לא כן הדבר הם
מלהזכיר • אדרבה זכות גדול תלוי בזה בכם אם תצייתי
לדברי וככה תעשה לי :

כשנושאים המטה מיד כשיצאו מפתח ביתי יסבבו המטה
לכה"פ עשרה אנשים הנ"ל ונושאי המט' • ואלו עשרה הנ"ל
יאמרו שיר של פגעים פעמים רבות בזאת"ז • וכן יעשו בבית
הקברות יסבבו המטה והקבר • ויאמרו תמיד שיר של פגעים
בלי הפסק עד לאחר סתימת הגולל :

מצינו

ואמא כדמצינו בכמה מקומות במקראות בתנ"ך ובדברי
 חז"ל. ועטרת זקנים בניס ובני בניס דהיינו תקון הנשמות
 וניצוצית הקדושה שנקראו בניס למקום. כד"א בניס אתם
 לה' אלקיכם מצד נשמותיהם. וקאמר תנא דמתניתן אלו
 דברים שאדם אוכל מפירותיהן כנ"ל. כיבוד אבואם רימוז
 להק"ב בה אב ואם דלעילא וק"ל. איז' כיבוד מאכילהו ומשקיהו
 ומלבישהו בתיקון ניצוצית הקדושה. כד"א לא ישכב עד
 יאכל טרף. לכך אמרו חז"ל כל הנהנה מעולם הזה בלא ברכה
 כאלו נהנה מקדשי השמים וגזול להק"ב בה וכו' דבברכה מתקן
 הרוחניות ניצוצית הקדושה המגולגלים באוכל מחטא של
 אדה"ר ונהנה מהן בלא ברכה אינו מתקן אותן. אדרבה
 מוסיף ח"ו ליתן כח לסיטרא דמסאבא מהקדושה זו. אבל
 משמתקן אותן אז מכבד להק"ב בה הנקרא אב ואם. וגמילות
 חסדים כד"א גומל נפשו איש חסד רמוז לגשמה ושאר
 ניצוצית הקדושה הנעשוקות כבר:

ויש לפרש נמי לשון רבים כדאחז"ל גמילות חסד בין לעניים
 ובין לעשירים. פי' בין הוא עני במצות ומכ"ש אם הוא
 חוטא שנקרא עני כד"א חפלה לעמי כי יעטוף כו' אז בוודאי
 מחויב עצמו לתקן ולגמול לנפשו. אלא אפילו צדיק גמור
 שלא חטא כלימיו הנקרא עשיר ראוי נמי לגמול לשכינתו
 ולניצוצית הקדושה הנעשוקות כבר. והשכמת בה"מ.
 דבלימוד דאורייתא נכרתו החיצונים ומתקן הקדושה.
 ומעלה אותן הניצוצית לשרשיהן. והכנסת אורחים.
 הייעפים והיגעים מהדרך יעברו בימים ונהרות ומדבריות.
 כשמכניסהו לביתו ומאכילהו ומשקיהו אז מהיי' אותן ממש.
 רמוז לניצוצית הקדושה שנקראים אורחים. כדמצינו
 במקומות הרבה בפיסקים ובמדרשים ובגמרא. עברו
 בעמק הבכא. בקליפות המים הזידונים. נקראים ימים
 ונהרות ומדבריות כידוע. הכניסם לביתם למקור שרשיהן.

דרך עולם הנצחיי

וביקור חולים * רמ"ח אברים רוחניות כמו שיש רמ"ח אברי *
 גשמיות * נגד זה יש לנו רמ"ח מצות עשה * בעשיית מצות
 עשה * נתן כח ר' חניית באברים * ובחטא ח"ו פוגם
 באברים הללו * ולפעמים מחסר אבר לגמרי על ידי עינות
 ידועים וזה הוא חולי הנפש * דהיינו נשמה * וצריך אדם
 לבקר אותה בכל יום לתקן פגמה * לכך תקנו אנשי כ"ס
 הגדולה בנוסח התפלה שאנו מתפללין בכל יום * ברכת
 רפאינו כל עת וזמן שיש ח"ו חולי בישראל כל מקום שיהי *
 חולי יתפללו באותו פעם * לאיזה צורך מצריכין לתפלה
 זו בכל יום שחרית וערבית אלא וודאי נגד חולי תקנו * דרא
 וודאי חולי היא תמיד כי אין אדם צדיק בארץ אשר לא יחטא *
 ובפרט בעבירות שאדם דש בעקביו לה"ר וכרימה * וצריך
 אנו תמיד להתפלל להש"י שירפא נשמותינו שתהא שלימה
 בלא שום חסרון * והכנסת כלה שכינתי לגבי בעלה כידוע *
 והלית המת היינו אותן הנשמות הנקראים מתים כדאמרין
 בלע המות לנצח * צריך להעלות הנשמות וניצוצות קדושו
 לדבקן אליו להעלותן ע"י למקור שרשיהן * ולוית לשון
 דיבוקי הוא שידבק אליהם * והבאת שלום בין אדם לחבירו
 שע"י שמעלה השכינתי וניצוצות הקדושות למקור
 שרשיהן מביא שלום בעולם * ובפרט שעיקר תיקון ע"י
 דרך ביאתן על ידי צדיק שנקרא שלום כדאמרין * הנני
 נותן לו את בריתי שלום * ותלמוד תורה כנגד כולם דיותר
 מתקן אותן בלימודי דאורייתא מבמעשה מצוה * דבמצוה
 חרא מתקן אותו אבר רוחניות שהוא נגד אותו מצוה לבר
 בלימודי דאורייתא יש תיקון לכל הנשמה * והשכמת בה"מ
 שחרית וערבית דקתני לעיל היינו שקובע עיתים לתורה לכל
 הפחות לקיום העמדת עולם * כד"א אם לא בריתי יומם
 ולילה וכו' והכא קתני ת"ת כנגד כולם * פי' מכ"ש למי
 שתורתו אומנתו וצדקו בזה מוהגיגו דאמרין בכל יום משנה

זו מיד כשהעירנו משינתנו : ואח"כ אמרין ברכת אלהי
 נשמה שנתת בי טהורה היא : דלכאורה אינו מובן : דברכת
 אלהי נשמה : ראוי לסמוך לברכת אשר יצר : שנותן שבת
 להק"בה שיצר אותו מחדש ברי' חדשה על החזרת נשמתו
 ראוי לומר מיד ברכת אלהי נשמה אחת ברכת אשר יצר :
 ועוד למה תקון לומר דווקא משנה : שמורה הענין שיתנהג
 אדם עם נשמתו כך : או ראוי לומר נשמה שנתת בי
 טהורה היא מיד : בפרט המצוה כיבוד אב ואם שבזה
 מעורר רחמי אב על הבנים : ע"כ חזקו ואמצו בעבודה
 וביראה ובהוראת ה' ותשמע דברי אביכם לעשות כל הכתוב
 כאן :

ה מעניני האבלות

תשמרו כדיני של תורה : לא תגרעו ולא תוסיפו על הדבר :
 כי גדול עון זה : ורבה רעה היא בעיני ה' קושי האבילות
 יותר מדאי : כדאיתא במקומות הרבה : בש"ס במדרשים
 ע"כ נחמו נחמו : אל תדמי בנפשותיכם לצער אתכם צער
 רב : לא כן : ויש הרבה לעומותיכם : עמודי עולם :
 אדירי התורה : שנתבקשו בישיבה של מעלה : ונשאר
 הדור יתום עליהם יש לקונן : למרר בבכי ובתמרורים : לא
 כן בשפל אנוש כמוני איש נקלה ונבזה וח"טא : מה אני
 ומה חיי הבל וריק : אמרו בלבבכם ודומו סלה : כי שתיקה
 בתריץ : אל תתעורר את הדין הגדול והנורא כי חסד אל נטה
 אלי שלא להתרבות עונות : ודו לכם באבילות שחייבו חז"ל
 ג' לבכי וז' להספד : אף בדבר הזה תזהרו מאוד תשאו בעדי
 דינה ותפלה בכוונת לבכם לשמים : ואם שיהי' ביכולתם
 לעמוד לפני התיבה להתפלל : ולהוציא רבים ידיחובתם מה
 טוב ומה נעים : ובלבד שלא יהי' בי' מהשבת חוץ ופיגול
 ח"ו להתפאר להבריות בקולכם : או שתתבלבלו דעתיכם

דרך עולם הנצחיים

מהמת אימת הצבור • וכדומה אז מוטב ביותר להתפלל
 בינו לבין עצמו בלחש עם הציבור כדיעה מיושבת ובכוונה
 רצויה לשמים :

גם תזהרו שלא תבטלו שום קריאת שמע • שנאמר בהם
 מעוות לא יוכל לתקן • וחסרון לא יוכל להמנות • פי' מעוות
 כו' כגון לבטל ק"ש של שחרית או ערבית • או תפלה של
 שחרית או של ערבית • וחסרון לא יוכל להמנות איתא
 במדרש דות מהזהר • אלו המה ג' תיבות • החסרים בק"ש
 לתשלום רמ"ח • וש"ץ חוזר ואומר ה' אלקיכם אמת • כדי
 להשלים רמ"ח • ומי שאינו קורא ק"ש עם הציבור אינו
 משלים :

גם תזהרו שלא תבטלו שום קדושה וקדיש • רק אל
 תתקוטטו בדבר בשביל קדיש • אם אחד משערי אבלים
 מערער ומסרב נגדיכם אף שהדין עמכם • תניחו הקדיש
 לשארי אבלים • ומכ"ש כשיהי' איזה ספק בדין תסלקו
 עצמיכם • כדי שלא תגזלו לשארי מתים ואני מוחל בדבר •
 גם תאמרו קדושה ואמן יש"ר בכל כוחו • אחר כוונת חלב •
 הן המה הדברים • כי כל העונה איש"ר בכל כוחו פי' בכל
 כוונתו מצנינן לו גיהנם • (זוהר פ' נח ופ' תרומה ופנחס)
 וע"ש כמה טעמים ע"ז • וי"א מוחלין עונותיו • ובעניית אמן
 יכוון שהמלאכים שומדין הברכה או הקדיש ועונן אמן כי
 אמן גמטרי' מלאך • גם אמן גמטרי' הוי' הוא דני' • וכן יש
 למעלה ש"ע נהודין דמאירין בש"ע עולמות • וב"פ אל
 במילוי גמטרי' ש"ע • וכל העונה אמן בכוונה זוכה לש"ע
 נהודין • ולהיפוך ח"ו מקדימין לנשמתו ש"ע קליפות ומוליכין
 אותו לחדר חושך • ע"ז אמר הנביא עש יאכלם • לכן יזהר
 כ"א אף בביתו שיאמרו הברכות בקול רם • והשומעים
 יענו ברוף הוא • ועיין בספר של"הובזוהר פ' וילך מעניות
 אמן ומעונש ה"ו • ויתר דין אמן עיין בש"ע א"ח סי' קכ"ד

ודע כי ב' חדרים יש בגיהנם שאול ואברון תמן נחתן הנהו
 דמבזי לאמן ואחו"ל העונה אמן יתומה נעשו בניו יתומים
 ח"ו: דא היא חוקה דאורייתא שתקבעי עתים לתירה לי
 לשמי מידי יום ביומו • וכל יומו זמנו • אכן בבוקר מיד אחר
 תפלת שחרית עדיף טפי שהוא עת שרחמים גובר • הלמוד
 יהי לכל הפחות פרק אחר משניות • תאמרו ד'קפישל תהלים
 נגד איתיות הוי"ה ברעותא ובכוונתא דלבאי • ואח"כ שמי
 יהודא בתמניא אפי • ותאמרו אח"כ בנוסח זה:

יהי רצון מלפניך ה' או"א שיהי' הלימוד משניות ואמירת
 תהלים נחת רוח לפני כסא כבודיך ולזכות גוג ונפש רוח
 ונשמה של אבי מורי יהודא בן אמתך לאה שיהי' מנוחתו
 כבוד ונפשו ורוחו ונשמתו תהי' צרורה בצרור החיים ותדשן
 עצמותיו בקבר • ויזכה לעמוד בתחיית המתים עם שארי מ.
 עמך ישראל ברחמים אמן כן יהי רצון:

ואחר הלימוד משניות תאמרו קדיש דרבנן מידי יום ביומו •
 וכן תעשו כל ימי חייכם • תראו כל מצדקאות דאית לכם
 למיעבר שלא תבטל זה אפילו ע"י הדחק ובשנה ראשונה
 הוא חק גמור • אכן אונס רחמנא פיטרה • וכל הצדקה
 שתתנו בשנה ראשונה תאמרו הנני נותן צדקה זו לזכות
 אדוני א"מ יהודא בן אמתך לאה • ובזכות זה תהא נפשו
 ורוחו ונשמתו צרורה בצרור החיים ויזכה לעמוד בתחיית
 המתים עם שארי מתי עמך ישראל אמן:

תזהרו בנתינות צדקה בסתר דכתיב מתן בסתר יכפה אף •
 והצדקה העושה פירות למעלה היא הצדקה הנעשית לש"ש
 בלי שום פניי • ואם יכוון על ררך הסוד מה טוב חלקו •
 ובצדקה הנזכר בה חיים שנאמר באורח צ' ק' חיים • ובפרט
 ביום התענית ראוי לתת צדקה החלק האכילה שהיא ראוי
 לאכילה בסעודת הבוקר כדי שלא להרויח בתענית מיעוט
 הפיזור: כל יום ביארציט תתנו ג"כ דבר מה לצדקה לשמי:

דרך עולם הנצחיי

עוד תזהרו מד' דברים אלו שהובא בקיצור ראשית חכמה
שהעושה אחד מהם נקרא רשע. אמרו חז"ל ג' נקראי
רשעים. המרים יד בחבירו שנאמר למה תכה ריעך ובעל
מחלוקת שנאמר סירו נא מעל אהלי האנשים הרשעים
האלה. והלוה ואינו משלם שנאמר לזה רשע ולא ישלם
וי"מ אף המעין פניו שנא' העין איש רשע בפניו:

גם תזהרו לקיים מדה זו להיו' מת"ח המשמשין מטתם מלילי
שבת ללילי שבת. צדיק ליוהר עצמו שלא לאכול בשר ויין
בליל' בששת ימי חול פן יבוא לידי חמום ויוציאו זרע לבטל'
אלא אם יתענה כי אז לא יבוא לידי חמום. כי סגוף התענית
יבטל כחו ולא יבא חמום. ודבר זה תלוי כפי טבע האדם.
שמי שטבעו קר שאפי' יאכל בשר וישתה יין לא יבא לידי
חמום. ויש גי שטבעו חם. וכל אחד יבחן את טבעו
וישמור עצמו שלא יצא שכרו בהפסדו:

ו חצות לילה ולימוד התורה

סדר הלילה כך הוא קידם שישכב יבדוק במעשיו במה
שעשה ביום ההוא ולכתוב מעשיו לבל ישכחם. לקיים
ועוני נגדי תמיד. כמ"ש (בזוהר פ' קרח דף קע"ח) ויתוודה
על עונותיו:

ויאמר בנוסח זה. אנא השם חטאתי עויתי פשעתי כזאת
וכזאת עשיתי מיום היות על האדמה עד היום הזה ועתה
נשאני לבי ונדבה רוחי אותי לשוב אליך באמת ובתמים בכל
לב ובכל נפש ובכל מאודי. והנני מודה ועוזב. ומשליך
מעלי כל גלגולי. ועושה לב חדש ורוח חדשה. להיות זהיר
וזרי ומשכיל בתורתך וביראתך:

ועתה ה' אלקים הפותח יד בתשובה לקבל שבים ומסייע
לבאים לטהר. פתח ירך וקבלני בתשובה שלימה לפניך
ומסייעני להתחזק בתורתך וביראתך. ועזרני נגד השטן
אנלחם בי בתחבולות. מתנקשו נפשו להמיתני לבלתי
ימשול

משולבי • וירחקהו מרמ"ח אברי שבי • והשקיעהו בתוך
מעמקי ים ויגער בו לבל יעמוד עלימיני • ועשה אשר אלך
בחקיך והסר לב האבן מקרבי והן לי לב בשר:

אנא ה' אלהי שמע תפלת עבדך ותחנוני וקבל תשובתי
ותחנתי ובקשתי • ויהי לפניכסא כבודיך מליץ יושב להליץ
בעדי לפניך ולהכניס תפלתי באזניך • ואם בעו"ה אין מליץ
בעדי ואין מלמד עלי זכות חתור לי אתה מתחת כסא כבודיך
וקבל תשובתי ולא אשוב ריקם מלפניך כי אתה שומע תפל':
ובענין הוידוי יש עוד פרטים נתבארים בזוהר פ' צו דף ל"ג
ומוב שיבכה על עונותיו שכאשר תעלה גשמתו ע"דמעה
בודאי שתעלה למעלה בקרושה שכל השערים ננעלו חוץ
משערי דמעה • ואח"כ יאמר אנא בכח גדולת כו' שבו שם
מ"ב • ופי' בתיקנים שסגולת שם מ"ב הוא להעלות הנשמה
למעלה • ולהסתירה מכל מלאכי חבלה • ואחר שיתודה
יכוון להעלות קרבן לה' ושנשמתו תעשה השכינה מיין
נוקביו עד הצות • וכחצות לילה השכינה תחזיר לו גשמתו •
וזה כוונת בידך אפקיד רוחי:

גם ראוי להיות לו תרנגול בבית שיעירוהו בחצות לילה שהרי
מציעור' עקיבא שהי' הולך בדרך והי' מוליך עמו תרנגול •
ועיין בזוהר לך לך דף צ"ב והיו צריכים סויע כ"ש אנחנו •
וכן ראוי שלא להרבות באכילה ובשתי' אלא שיעור שודע
שלא יתרבה לו ממנה שינה • ולא ישכב במטה מוצעת ולא
יפשוט כל גופו • ואם יזמין לו תרנגול ישתדל שיהי' שחוד
שהוא מכונן יותר מהשאר:

גם ראוי שיתלמד לישן במקצת מלבושיו ולא יישן ערום
בתוך הסדינים כי יהי' לו קשה לקום בפרט בקרירות וזו היא
מדת חזריונות שהוא זריז קודם שיבא לידי מכשול • והטעם
שיצטער ולא ימצא גופו מנוחה שיבא לישן כל הלילה •
ולפחות אם אין בו כח לישן בארץ לא יתענג לישן במטה

דרך עולם הנצחיי

מוצעת בסדיני' וכל זה ראוי לקיים מי שרוצה לשוב בתשוב'
שלימה:

אבל העיקר לקיים דברי הר"ש ב"ע"ה מי שרוצה להתקדש
בקומו בחצות ראוי שיצטער בצער השכינה ויבכה ויקונן
על בה"מ הנחרב ועל שמו המחולל. ובסוף על עונותיו
שהאריכו גלות השכינה שבחצות לילה הק"ב זוכר
לישראל אשר בגלות ולחרבן ביתו ואז נשמות הצדיקים
חוזרים לגופם ובחצות לילה הוא שעת רצון:

בקומו יעסוק בתורה שבעל פה. או במשנה. וכן תרגום
המתרגם. בפסוק קומי רוני בלילה וטוב שיקום מעומד כל
מה שיכול לסבול כדי שלא ישן. וכך עשה דהמע"ה שנא'
חצות לילה אקום להודות לך. כדפי' בזהר לך לך דף פ"ב
ולפחות אם אין בו כח לעמוד מתחילת הקריאה. אם יבוא
לו שינה יקום מעומד. שהעיקר הוא לחבר לילה ליום ע"י
עסק התורה וכן יקרא התורה ותלמודו בקול רם וירויח שלא
ישן וישלא ישכח ממנו. כמ"ש כי חיים הם למוצאיהם.
ובמעלות המדים קולו בשעת לימודו האריכו בזהר פרשת
שמיני דף ל"ט. כלל הכל מי שירצה להתמיד במדה זו
ישתדל במעשי' לקניי' הנשמה. שהרי אמר בזהר פ' ויקרא
דף כ"ה שמי שזוכה אל הנשמה הוא מתגבר כארי בעסק
התורה מחצות לילה עד הבוקר. והטעם כי הנשמה נותנת לו
כח וכבר פי' לעיל שהנשמה גיקנית ע"י עסק התורה גם ע"י
טהרת המחשבות גם פי' בתקונים דף קי"ג שבעלי תשובה
זוכים לגשמה יתירה בכל יום ולכן לא יקשה לבעל תשובה
לקום בחצות שהנשמה באה לו ממקום הנקרא כח:

גם תזהרו מאוד לנפשותיכם מד' כיתות שאינם מקבלות פני
השכינה. שכולם תלויות בדיבור. ואלו הן. כת לצים. כת
הניפים. כת דוברי שקרים. כת מספרי לה"ר. הטעם שד'
כיתות אלו אינם רואים פני השכינה. לפי כי אלו פוגמים בד'

אותיות אדנ"י ולכך אינם דואים פני השכינה * ובפגם באיזה
 כת שיהי' הרי הוא פוגם בכל השם * כי הד' אותיות כולם שם
 אחד הם * ובפגם השכינה גם סוד ידו"ד * מסתלק מהשכינה
 ונמצא קוצץ הייחוד * ולכך אינו רואה פני השכינה * כי כת
 לצים פוגם באות א' * ובאות יו"ד * מב' שמות הנ"ל * ולכן
 גורם רעה לו ולנפשו מביא עלי' יסורין מטעם כי יגרה השפע
 עליון ממקורו * וכן מרום המעלות יפול בשפל הטעלות
 בגיהנם * וכן מזונותיו מתמעטין כי מיו"ד נשפעים המזונות
 כד"א פותח את ידיך * אל תקרי יריך אלא יוד"ך *
 כות חנפים כנגד ה' * מפני שעקרה שמלברת אחד בפהוא'
 בלב ונמצא הפגם בשניהם :

כת שקרים כנגדו * שה'ו הוא אות אמת :

כת מספדי לשון הרע כנגד ה' אחרונה * ויתבאר ו'א * ל"א *
 כללו של דבר מי שמלוצץ ואפילו בקל שבקלים גורם כל
 הרעות שבעולם * ועיין באורך מאמרו דו"ל שהם מלאים על
 כל גרותם על חומר הדבר וענשו :

כתבו המקובלים שכנגד אלו הד' כיתות הם ד' חיות טמאות
 ישפן * ארנבת * גמל * חזיר * וכנגד אלו יש ד' קליפות
 למעלה * להעלות מעשה חוטא ולהענישו בגיהנם * ויש מי
 שאומר שעונשים של אלו להתגלגל באחד מד' חיות אלו *
 אחתום תהלתי ותפילתי לאל חי' שלא ימוש ס"ת מפניכם
 ומפי זרעכם וזרע זרעכם ושיהי' לבכם פתוח כפתחי של
 אולם ותורתו תהא אמונתכם * הנהידוע מה שאמרו חז"ל כל
 האומר דבר בש'אומרו שפתותיו דובב בקבר יופי' מהרש"א
 כי מתעורר כח הרוחני' למעלה בשורש נשמתו * ובכח
 הזכות נתהפך כח הרוחניות בגלגל התנור ומעורר השפתים
 למעלה :

לכן במטותי' מינייכו בניי' שי' בני ד' ישראל שי' ובני ד'
 שמואל שי' וחתני הרבני מו"ה שמעון שי' שתקבעו עתים
 לעיין

דרך עולם הנצחיי

לעיין בכתבים שלי מה שהאיר ה' עיני וחדשתי חרושי דאורייתא ושיהי' איזה דברים שגורים בפיהם * ומה שהוא דבר נאה ומתקבל על אזני האמת שראוי לאומרו תאמרו משמי * ובשתזכו לחבר איזה ספר להביא לרפוס יעלה זכרוני לפניכם לטובה להביא ג"כ לרפוס מנחת מנחה קטנה מפרי מעשי ספר ב"א על סדר מועד מפרי ולא כל פרי שתתבררו הדברים שהם קרובים לאמת * ואין בהם טעות בדיו ובסקרא ;

הענין סוד הלימוד שלכם העיקר שתלמדו בש"ס ופוסקים בעיון לעומקא דדינא * גם לקבוע עתים בלימוד הקבלה רוי דאורייתא * כי מי שאינו רואה זה בהאי עלמא אינו זוכה לראות אור הצפון לצדיקים בחיי' נצחיי' לעו"הב * ואינו נכנס במחיצתו של הק"ה * וכבר מצינו אזהרות רבות מזה בספרי הקודש * בכן במטותי' מינייכו בניי' שי' שתזהרו מאוד בדבר הזה * הדבק עצמיכם בלימוד הזה שיהי' לכם ידיעה במקצת * וכן צוה דהמע"ה ואתה שלמה בני דע את אלקי אביך * בידיעה ולא כאנשים שלומרים מצד מנהג אבותיהם בדיהם * כמו"ש ותהי' יראתם את מצות אנשים מלומדה * ויותר לכם כמה ספיקת בלימוד הזה * ותבינו כמה פירושים בפסוקים בגמ' ואגרות * רק תזהרו מאוד שיהי' יראתכם קודם לחכמתכם ;

כי יפלא ממכם דבר ונולדה ספיקות וקושי' או סברת שאין הדעת טובלת אל תעמדו על הפרק להכרית ולהשבית ח"ו ברית מלח עולם * או לאמר במופלא ממך אל תדרוש * שאין לך עסק במסתרים * גם לזה הבלורעות רוח * אלא תלמדו באהבה * ובאהבתו תשגה כי אית גיחא להק"ה באותן השוגגים * כמ"ש המקובלים בשם הזוהר בפ' הפסוק תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות :

תלמדו לש"ש ואז יאיר ה' עיניכם באמותת הדברים והתחלת

והתחלת לימודכם יהי בזה ספר ויקהל משה ושערי אורה •
 גם הכללי שנדפסו בהתחלת ספר שבתא דריגלא ובזון תכנס
 לטרקלין לפני ולפנים • ויתברך גבולכם מלא וגדיש • תזהרו
 שלא תלמדו מכל אדם עד שמוחזק בחזקת כשרות בבירור
 כמש"ה ש"כ ישמרו דעת כי מלאך ה' צבאות אם הרב דומה
 למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו :

ואשאל מכם מילת זוטרת שתעשה לי חטיבה א' בע"לם
 אחר כל הלימוד הן בנגלה והן בנסתר תאמר יהר"מ ה' או"א
 שיהי הלימוד הזה נחת רוח לפני כסא כבודך ולזכות גיף
 ונפש רוח ונשמה של א"מ יהודאי בן אמתך לאה שיהי
 מנוחתו כבוד ונשמתו תהא צרורה בצרור החיים ויזכה
 לעמוד בתה"מ עם שאר מתי עמך ישראל ברחמים אכ"ר :

ז' מענייני הנהגת עולם

לצורך פרנסת צרכי ביתכם תעשו תורתכם קבע ומלאכתן
 עראי • אל תלכו אחר ההבל ויהבלו לאסוף הון ולא יועילו
 ואעורר אתכם על שני דברים שתיים שהן הרבה גופי תורה
 תלוי בהן • והן הרחקת הגאווה והשקר • א"א שמצינו בזה
 הרבה אזהרות בכתבי קודש תנ"ך בגמ' ובמדרשי' באיסור
 חמור בזה • ר"ל אך כי אדם אין צדיק בארץ שלא יחטא •
 ובפרט בחטא זה שיהי מרוחק ע- קצה אחרון • ואדם אחד
 מאלף מצאתי ואנכי מצוה אתכם היום שלא תרדוף אחר
 הכבוד לקבל שום התמניות הקהילה או מדינה אפי' התמניות
 בשום החברא ואל הגורל שנקרא ברירה ולשמאות הסכס
 הקהילה או מדינה או לגורל החברא • ולא בשום התמניות
 יהיה באיזה אופן שיהי תפרשו עצמיכם מהן • כי מזה גברה
 החשוקה לעלות על הסולם מעלה מעלה • וכפי המעלה כן
 תגבורת הגאו' להרבות כבודו ויקר תפארת להכנעת הראש
 וכפיפות קימות איש על דגלו וכמתכונתו • ובהמנעו תרבה

השנאה

דרך עולם הנצחיי

השגאה והתחרות נטירה ונקימה • ועוד מכריזה בתפנוקי
מעדנים ויקר מלבושו מקטן החל ובגדול כלה לפרוק עול
תורה • וכל המבטל תורה מעושר סופו לבטלה מעוני •
ואם ישלח ה' ברכה באסמים מי יודע אם לא יהי' ח"ו עושר
שמור לב עליו לרעתו ומקרא מלא הוא עוני גבהות אדם שפל
ושחרות אנשים • ואם תהי' מלומדים ומבקשים תפקידם
לרברים המורגלים בהן ואין ידכם משגת ח"ו מלכד מה
שגורם רעות רבות וחמדת ממון שאינו שליושר אף גורם
מחלוקת שלא לש"ש ומקנה בחבירו ואשה מקנ' בחברתה
ואז הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם •
ההי' ידועה דומזות לעו"הב כמ"ש התוי"ט • גם מדת השקר
נופל תחת הסוג הלזה

ואגב אודחא נקדים קצת דקדוקים מה ששייך לענין זה •
דיש לדקרק בפ' מצורע כמה ענינים : א' שנשתנה דיני
מצורע בדיני טומאה וטהרה משאר כל הטמאים • במצורע
צריך יהי' בגדיו פרומים • וגילה שערו • וטמא טמא יקרא •
ובנגעי בתים ובגדים כתיב ונתץ הבית ושרף הבגדים • והסגר
וברד ישב מחוץ למחנה • ועל שפם יעטה • ובענינא טהרה
צפרים ועץ ארז ואיזוב ושני תולעת בטבילת מים חיים
וטבילה וכיבוס בגדים וגלות השערה ביום טהרתו • ב'
דמציעו מצורע שנקרא מת • דכתיב אל נא תהי' כבשר מת
מאיזה טעם נקרא מת • אף לפי הפשוטה י"ל כדאמרינן
בגמרא או חברותה או מתות ומצורע פדר ישב מחוץ
למחנה • מ"מ אין זה טעם מוחלט • דיש פלוגתא בגמרא אי
צוותא דעלמא עדיף או צוותא דאשהו עדיף • ובמסגרי יש
לו צוותא דעלמא ובמוחלט יש לו צוותא דאשתו •
ג' דכתיב וידבר ה' אל משה לאמר תיבות לאמר לכאורה
שפת יתר :

ד' כתיב זאת תהי' תורת המצורע למה כתיב תורת ל' רבים :

ה' כתיב

לא אמר דבר אל בני ישראל לפי שאין הק"ה חפץ לחייב בריותיו שיותר טובה שלא יחטא ויבא לידי נגעים אף על פי שנתרפא אח"כ:

אל משה לאמר: כל מקום שנאמר לאמר הזהיר לדורות שצפה הק"ה שיעברו ישראל על התורה אחר מיתת משה לכך הי' מצוה תקנתם מש"ה כתיב לאמר:

זאת תהי' תורת המצורע אין זאת אלא תורה כידוע וכתוב נמי בהרי' תורת בלשון רבים לרמז תורה שבכתב ובע"פ וזהו עיקר טהרת המצורע מוצא רע דהיינו להכניע היצה"ר הנקרא רע דצרעת מדמז נגד היצה"ר כדאיתא במדרש על הפסוק כנגע נראה לי בבית דקאי על יצה"ר כדאיתא בגמרא מעש' בר"ע שצווח נודא בבית עמרם וכו' ותקנתו ע"י התורה כמאמר הגמרא אם פגע בכך מנוול זה משכהו לבה"מ וקאמר לשון המשכה משמע בע"כ משום דיצה"ר מעמיד נגדך בטלים הרבה לבטל מלימודך לכך קאמר משכהו בע"כ שתעשו תחבולות גדולות להסיר הביטולים ויעפוק בתורה דזהו תקנתו וטהרתו וזכבר אמרנו ג' ענינים שאמרו חז"ל א' משכהו לבה"מ אי אזיל מוטב ואם לאו יקרא ק"ש ואם לאו יזכור לו יום המיתה: הם נגד שלשה דברים הגורמים ומביאין האדם לידי עבירה: א' שגגת תלמוד: ב' מחמת גאות ורוממת: כדכתיב רשע בגובה אפו בל ידרוש: ג' מחמת תאוה עובר עבירה לתיאבון: נגד הראשון אסר משכהו לבה"מ: נגד השני אומר יקרא ק"ש שויתי ה' וכו' ועי' זו יסיר ממך הגאות: נגד השלישי אמר יזכיר לו יום המיתה ויתבטל ממך כל התאוה: ביום טהרתו רמז לעו"הב שנקרא יום: יום שכולו ארוך יום שכולו טוב: פי' שיטהר א"ע כדי שיזכה לחיי עו"הב:

והובא אל הכהן פי' שישוב ויתורה ויירויים ויטהר מעצמו וזה הוא הטעם שהקרבן מכפר: דבהבאת הקרבן הי'

דרך עולם הנצחיי

מתיידה ומתבייש בו וזה הוא ה' כפרתו • וזה הוא הפי' שיבוא
אל הכהן הוא העיבד את ה' נקרא כהן • כוונתו שילך אצל
החכם • וישמע תקנתו על קלקלתו •

ויצא הכהן אל מחוץ למחנה פי' דיש ב"א המתביישין לשוב
בתשובה שלימתא בוידו בבכי מפני שילעווגו עליו ב"א
המכירין אותו • תקנתו שילך למקום שאין מכירין אותו •
ואפשר לפרש נמי בנרון זה מאמר הגמרא שרואה שיצרו
מתגבר עליו ילך וילבש שחורים • וזה הוא ויצא הכהן פי'
העובר ה' כנ"ל יצא מחוץ למחנה למקום שאין מכירין
ויעשה תשובה שלימתא כדקאי יאות •

או י"ל ויצא הכהן קאי על הק"בה שנקרא כהן כידוע הפי' אם
אתה בא אל הכהן ותתחיל בתשובה אז ויצא הכהן נגדך
שבא לך סיוע מן השמים לעשות תשובה שלימתא • כדאי'
בגמרא ובמדרשים בפסוק לי אהותי רעיתי • אמר הק"בה
אם אתה פותח בתשובה כחודו של מחט הנני פותח לך
תרעים גדולים •

ולקח למטהר היינו לטהרתו שתי צפרים חיות טהורות רמו
לשני יצריו יצ"ט ויצה רושחט את הצפור זה הוא היצה"ר
להכניע היצר ויעבור ה' בשני יצרים • כדאמרין ואהבת
את ה' בכל לבבך בשני יצרים ביצ"ט וביצ"הר •

ואמר שיקח ב' צפרים • שיטהר נפשו וגופו • ולכך צריכין
להיות חיות טהורים • לפי שהרשעים הם טמאים מתים •
כדאמרין רשעים בחייהם קרוים מתים בהיות שקדושה
מסתלקת מהם • וחייהם מצד הקליפות רוחא דמסאבא
הנקראים מתים • וצריך לטהר א"ע לקדושה •

עוד רמו ב' צפרים חיות טהורות • כדאיתא בגמרא חיות
בפיך וחיות ראשי אברים רמו שיטהר ברית הלשון • וכל
אבריו דע"י פגם ברית הלשון בא לידי פגם ברית
ונכשל בהוצאת זרע לבטלה • ובענין זה פוגם בכל רמ"ח
אברים

אברים דורע בא בכח רמ"ח אברים כידוע וצריך לזהר
מכאכלים אסורים ושחיטה ממוחה:

ועץ ארו רמו נגד האדם הנקרא עץ כדכתיב כי האדם עץ
השדה רמו לו שהי' עומד בחזקה כארו אשר לא יוכל
לזוז ממקומו כד יעמוד עצמו בחזקה נגד היצ"הר שלא
ימעול עוד בה ולא ישוב עוד לכסלו ולא יהי' ככלב
ששב על קיאו רק יעשה תמיד מלחמה חזקה נגד היצ"הר:
ושני תולעת נ"י רש"י לשון צמר רמו כמו הלשון צמר היא
רכה עד מאוד כך ידבר בלשונו דכות לפני המקום ויבקש
מחילה מאת הבורא ית' בלב נשבר ונדכה ואם חטא נגד
בני אדם יבקש מהם מהילה ויפייס אותם ברברים רמים:

ואיזוב שהוא קטן מאוד להראות שישפיל עצמו וילך שחוח
כדרך ענוים אבל לא בקומה וקופה בעזות מצח ויהי' אימת
הבורא עליו דענוה מביא לירי יראת חטא:

ושחט את הצפור האחת אל כלי חרס לרמו שהציפור האחת
שהי' לו מקודם הגוף שהי' בלתי טהר ישחיט אל כלי חרס
רמו שיתנהג עצמו כדינו של חרס שטמא אין לו טהרה רק
ע"י שבירה ששבירתו הוא טהרתו כך ישבר גופו לבטל
ממנו תאות חומר:

על מים חיים מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך
כד יהי' לבו נשבר ונדכה כמש"ה לב נשבר ונדכא אלקים
לא תבוה:

וטבל אותם במים דהיינו שיטהר עצמו במקוה כשם שיטהר
גופו למטה כך יטהר נשמתו למ' ולה כדאיתא בגמרא מה
מקוה מטהר את הטמאים כו' וגם נשמתו יטהר במים דהיינו
שיהי' עיניו זולגת דמעות מאין הפיגות כי כל הש דים
ננעלו חוץ משארי דמעות וע"ד מנות מים דלמט' מתעורר
מים עליונים לטהר נשמתו כמש"ה וזרקתי עליכם מ"ט טהורי'
וטהרתם מכל טומאותיכם:

דרך עולם הנצדדי

וכבס המטהר את בגדיו רמז לגוף שהוא בגד לנשמה כי
הגוף הוא מלבוש הנשמה • גם "ל בגדיו לשון מעל כמש"ה
בבגדו בה שיתקן מה שיהי' בוגד נגד הק"בה :

וגלח את כל שערו מרמזים נגד הקליפות כידוע • וכמאמר
הכתוב שעירים ירקרו שמה • פי' שיסור ממנו כל הקליפות
וחיצונים הנהבקים בו מעונותיו ובתשובה ותפלה מבטלין
אותן וע"י דמעות הורג אותן לגמרי :

ואחר יבוא אל המחנה דהיינו אחר זה יכול לבוא אל המחנה
קדוש לעילא ויוזכה לחיי עו"הב :

ומעתה תראה כמה גדול כח הטעש' הרחקת הגאון והשקר •
ונחזור לענין הראשון והנני אצוה עליכם ומשביע אתכם ע"ז
שתהי' מופרשין ומובדלין מכל מיני התמניות עד קצה
האחרון ואין כח ביד שום אדם להכריח אתכם ע"ז בהיות
שאתם מצווים ומשבעים ועומדים ע"ז :

ואולם בזה איני מוחה אתכם • ה' יפתח לבכם כפתחי של
אולם בתורתו הקדושה אם יתנשאו ויתרוממו אתכם קהל
עם ה' להרב ולמורה מושב העיר לשפוט דין צדק דלים
שאין זה בכלל התמניות • דין היינו תורה רק שתהא זהירין
מאוד באזהרת הדיינים המבוארים בש"ע עד קצה האחרון •
ואל יפסיע על ראש עם קידש • ואל תטיל אימה יתירה על
הציבור שלא לש"ש הצנע לכת עם ה' אלהיך • כל מעשיכם
יהי' לש"ש :

גם לזה הנני פקוד אתכם • אל תדורו בכפרים במקומות
הפרושים שאין מותרין לטלטל בשבת • ואל תשכרו שום
ראגדי או שום שארי ענינא מ"מ ודברים כיוצא בו היכי שיש
צד הכרחי לעשות שום נידנוז איסור חילול שבת אפי' ע"י
עכו"ם אפילו באיסור שבות דרבנן דהוי כמתנה לחלל שבת •
גם בלחי נמנע שלא יבוא בעצמו לחילול שבת • אפילו
באיסורא דאורייתא ממש אבות ותולדות ואין אדם יודע

ענינא תולדות • וגדול עון זה מאוד ואין מן הצורך להאריך •
 שמוזכר בכמה מקומות בדברי חז"ל והשווה מומר לחלל
 שבת כמימר לע"ז • ואם תזכו לבוא בכלל סוד ה' ליראי
 תבינו להיכן הדברים מגיעים ותראו כל טעוקאות דאית לכם
 למיעבד כן • אבן בדלא אפשר שאני ולא אגזור עליכם :

ואם ימוץ אחד מן האחים תקיימי וחוקת ירך בו איש את
 אחיו ותתנהגו באהבה ובחובה • אל תסירו מביניכם עביתת
 האהבה והקשר של קיימא אל תלינו בקרביכם שום קאה
 ושנאה תעבירו על מדותיכם • ואם תחטאו זה לעומת זה
 תכנסו כולכם בדברי התוכחה • סירו כעס מלבכם • אל
 תלינו בו עד הבוקר • תסלה ותמהול זה לזה ולא ישוב עוד
 לכסלה :

תלמודכם יהי בכל יום בספרי מוסר חובת הלבבו או ראשית
 חכמה • ואם הוא באפשרי בכל עת קודם התכלה מה טוב
 ומה נעים :

ח ענין ק"ש על המטה

הוי זהירין מאוד בק"ש על המטה שתהרגו בזה אלפי קליפית
 תקרא בסדר ק"ש של האריז"ל כמו"ש בשערי ציון שלי •
 וענין ק"ש ביחוד שמע ישראל ישווי גרמיה בהדי אינון
 דמסרינפשיהו על ק"ה ויסגור עיניו ביד ימין ע"פ סודי ויכוין
 שמע ישראל • על ישראל סבא זה יעקב שצרתו חקוקה
 בכסא הכבוד • ויכוין שמע ר"ת עול מלכות שמים • שדי
 מלך עליין • שאו מרום עיניכם • ע' רבת בשמע רמז כל מה
 שברא הש"י ברא אחד מן ע' • ישראל • ע' מאומות • אימות
 מבהמות • בהמות מעופות • עופות מדיגים • דגים משרים •
 נשרים ממלאכים • והק"בה למעלה מכולן :

ט תקון קרי

ענין ק"ש שאנו קורין על המטה זה הוא תיקון קרי שלא
 יטמא

דרך עולם הנצחיי

יטמא ח"ו בעון זה • וטוב ללמוד מעט סמוך לשכיבה • ועוד
הק"ב בה מושך עליו חוט של חסד • הקודא ק"ש של האר"י
אף בלא כוונה מ"מ טיב מאוד • ויאמר סדר הידוי דרך א"ב •
ודרך תשר" ק"כ הוזהר קודא מרי חושבנא • ובגמ' אי"דק"ש
הורגות המזיקים • ובע"ה דף ל' ע"ש מסוד ע"ז הידוי •
ובשל"ה רמז לזה שוב יום אחד לפני מיתתך אחת מששים
מיתה • וכ"כ בס"ח :

עוד תקון קרי יהא זריז בד"ת ויתענה ד' פעמי' ג' ימים רצופים
דהינו בכל תקופת השנה ואז יהי נקי מעון זה כ"כ רוקח •
עוד תקונים לחטא זה • יהדר להיות סנדק • ויהדר לעלות
לס"ת עכ"פ פעם אחת בחודש • יזהר לומר בריך שמי'
בכוונה • ואם לא אמר בשעת הוצאות ס"ת • יאמר בשעת
פ"א לפני ה' • ולהרבות בצדקה לענים • יזהר לשמור
שבת כהלכתו ולענג בכל דבר • להרבות נרות בשבת •
ויתפלל בכוונה ובבכי • יזהר לומר ד' מזמורים תהלים
ראשונים והם ש"ו תיבות ועם הכולל ה' מזמורים הם ש"י
כמנין קרי • ילמוד משניות בכ"י ח"י פרקים והוא נגד ח"י
עולמים • יהא תקון לפגם הברית הנקרא אל חי וסגולתו
להריג ליצה"ר • להכניע כי משנה א-ת' נ' שמה • ואם הוא ת"ח
ילמוד סידרת התורה • ואח"כ יקרא ק"ש של האר"י ז"ל •
ובשעושה מצוה כגון בעשיית מצוה וארון או בנשיאת המת
וכיוצא בו יעשה עד שיתמם ויזיע • יצוה קודם מותו לבניו
שלא ילווהו אחר מטתו • ולאכול משיורי המוציא • ולגדל
יתומים בביתו • צלהיות מעשרה ראשונים בבה"כ נל"ה היות
זהיר במצות תפילין וציצית • לא ירווג לאשתו דק
ליל שבת וי"ט ח"ה • לסמוך גאולה לתפלה • ויקבע עתים
לתורה הן בעצמו או עם אחרים ויזהר מלהגיע ידו למטה
אטיבורו • וירם קולו בתפלה ובלמודו :

י ארבע תשובות

לכן תוהרו מאוד בדבר זה כדי שלא תכשלו ח"ו בעון זה
 שגדול עון זה מנשוא: כמ"ש ש"ס מ"ב בשם הוהר בעון זה
 לית תיבתא * ופירושו: כונת דברים שוהאי אין לך דבר
 שעומד בפני התשובה רק התשובה על עון זה ק' מאידו"ל פי'
 דברים דבעון זה לא מהני תשובת המשקל לחוד כמו בשאר
 עונות * רק אם תשובת המשקל צריך להוריד כנחל דמעה *
 שמן הנמנע לתקן מקום הפגם זה * אם לא בדמעות * ומי
 שהוא בא בסוד הבין היטב * למה בעון זה צריך למחות ע"י
 דמעות דוקא טפי מבשאר עונות ויש עיר תשובת הרבה
 בנדר זה * א' תשובת הבא * ב' תשובת הגדר * ג' תשובת
 המשקל * ד' תשובת הכתוב * בני שמע אמרי והט אונך
 לתשובת הנ"ל כפי הנאת החוטא יש לו לעשות תשובה *
 אם חטא אדם בהשחתת זרע מרוב הימים התאוה * הוציא
 שכבת זרע ושיחת ארצה * ועתה מתחרט על חטאו *
 כחם לבבו * יתענה לכוף יצרו * ולא ירחץ במים ארבעים
 ימים רצופים לבר שבתות וימים טובים ור"ח * או ארבעים
 ימים שני וחמישי ושני * ואם יפגע בר"ח ישלים אחר
 כגדו * וביום תעניתו לילה שלפניו ושלאחריו לא יאכל
 בשר ולא ישתה יין * אבל בשאר ימים יאכל * ככה יעשה
 לארבעים ימים * תשובת הבא שיש לו הנאה בקושי אבר
 מאוד וימנע עצמו ואל יספיק ואל ישחית זרעו עוד * זו היא
 תשובת הבא * תשובת הגדר יגדור עצמו מן כר נה * ואל
 יסתכל בעונותיה וחי' בשעה שהו נזקקו זה לזה * פן
 יוקשה אבר * ולא יטה * ולא ידבר דבר מעניי התאוה *
 זו היא תשובת הגדר * תשובת המשקל כפי הנצאת הזרע *
 ישקול בעצמו שלא יחטם בחימום מרחץ ויקבל עיגול הגוף
 במשקל ההנאה וידאג לבו * למען ימנע מתעניגות בני
 האדם * תשובת הכתוב כפי חומר הכתוב יעשה ילקה יודה

דרך עולם הנצחיי

לכל שיחטא • ואם בא על הפנוי או בעולה בין כדרכה ובין
 שלא מדרכה • יחשיב בלבו מה שחטא בביאת פנוי זו יתן
 על לבו כשבא עליה שלא טבלה • וכל אשה רואה נידות
 וכיון שלא טבלה הרי הוא בכרת • תשובת הבא • אם בא
 לידו אותה אשה או אשה אחרת • והוא יכול לחטוא בה •
 ונמנע ממנה שהוא מתגבר על יצרו מלעשות טובתו •
 ומינע עצמו מן החטא זו היא תשובת הבא • תשובת הגדר
 לא יראה שחוק גשים שנה או שנתיים • ויתענה ארבעים
 יום ולא יסתכל בפני אשה לא בחזה ולא בהוד יפיה ולא
 בבגד הערוה ולא באשתו נד' כל זמן שלא טבלה ולא יאכל
 בשר • ולא ישתה יין • ולא ירחץ • ולא יראה מחולת
 גשים בתולת שלא יתאוה להן • ולא שחוק שלהן • ויתודה
 בכל יום • ויתענה ארבעים יום רצופים • ואם יעשה יותר מה
 טוב לו • תשובת המשקל לא יגע בבשרן ולא במלבושיהן
 בעורן עליהן • ויצעד הגופו בשכיבה ביום ובלילה • תשובת
 הכתוב כרות יכרת עצמו מהונאת הגוף • ישכב בקושי •
 ולובש שחורים וילקה ויצטער :

ואם חטא בנערה מאורסה או באשת איש שהוא בחנק ולא
 שכב עמה אמנם חטא בה שנהנה ממנה • בהכנסת
 העטרה • או הערה מקורה • בין כדרכה ובין שלא כדרכה •
 או בכל העריות או ברצונה שנתרצת לו מטעם מים גנובים
 מרוב חשק ערותה • או בביאה מעות לא יוכל לתקן הוא •
 אם לא בתשובה שלימה • תשובת הבא • שבאה לידו
 זאת או אחרת ולבו מת אחריה ומנע ומעביר רוחו • ואף
 על פי שהוא יכול לעשות כבראשונה מונע עצמו • תשובת
 הגדר ימנע עצמו מלראות פני גשים ותכשיטיהן בין עליהן
 בין שאינן עליהן • ושמעתי מפי גיסי הנ"ל שמוזה ראי'
 למש"כ בשו"ת מהרש"ל שאסור בגדי גשים לפרוכת • ולא
 יהי' במקום שהן שוחקות ולא ישמע קול נגונן אף ככינור •

ולא יריח בשמים שעליהן • ומתרחק מלילה ומלישב עמוהן
 ולא ישמע שום דבר חשק תאוה • ולא ירים עינו באשה
 אף לאשתו כשהיא נידה • ולא יקרוע להו בעינו ובשפתיו
 ולא ימלול באצבעותיו לשום אשה אף לאשתו כשהיא נדה
 כל זמן שלא טבלה • ולא יתייחד עם אשה ולא ישכב עם
 אשתו הטהורה בגנות בפרדסאות ובחצירות • ואינו דש
 באשתו לזרות חוצה ולא יהי עסקו עם נכריות כלל • תשב
 המשקל יש לו לשקול צער נערה המאורסה • כנגד שנהגה
 ממנה איסור • שנה תמימה ימנע מלאכול בשר ולשתות יין
 לבר שבתות וי"ט • ולא ילך לגת שום שחוק • אף לברכת
 חתנים • ולא יערך עצמו בשום בשר וילקה בכל יום • וישכב
 על הקש זכר בראשו ויסיר רוח הבהמיות שבו • חמד
 התאוה מהיות קשתו ננערת • וחיי צער יחי וילבש שק על
 בשרו • ולא ידבר בענין התאוה כלל • ולא ידבר עם אשה
 בשוק וירחיק מכל מיני אהבה חשק מהם • תשובת הכתוב
 הבא על אשת איש חייב מית א"כ יסבול כל הדינין המשוללי
 למיתה ישב בקרח בתוך השלג בכל יום שעה אחת כרי
 שיכול לגמור והוא רחוק עד שמע ישראל או כל הפסוקי של
 שמע ישראל או בימות המה לפני הזבובים אם יכול לסבול
 אזי יסבול סמים שהם קשים כמיתה • ואין לו להשתמש
 עם אשה כ"א עם אשתו • ויש לו להתודות בכל יום בבכי
 ואנחה בבל מיני סגוף וצער מאחר שאוסרה על בעלה •
 אבל אם אנסה • שלא אסרה די לו כמו עריות או כריתות
 אחרת שיבוא עליהן • שילקה ויתענה מ' יום רציפים •
 וישכב לארץ ולא ירחץ ולא יתענג ולא ילך בשחוק ובטוילי
 הבא על נכריות חייב להתענות מלהיות קשור עמה באש •
 ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ירחץ עד שוב אף ה' ממנו •
 וכן הבא על שפחה כנענית • יתענה ולא ירחץ ארבעים יום •
 המחבק נשים והמנשקים • והמשמש בלא שכיבה יתענה

דרך עולם הנצחיי

שני וחמישי ושני • ולא יעשה עוד • ולא יבא עוד פתח
 הבית שלהן פן יבוא לידי הרגל עבירה • הבא על נדה אפילו
 אשתו יתענה מ' יום וילקה בכל יום ולא יאכל בשר ולא ישתה
 יין ולא לחם חם • ואם חבקה אי בא עליה בחיבוק אברים •
 או נשקה יתענה • ואסור להביטה כשהיא נמאה • ולא
 לחבקה • ולא לנשקה ולא ידבר עמה דברי תפלות ולא יאכל
 עמה • ולא ישב ולא ישכב אצלה אפילו בלא קירוב בשר •
 עד שתטבול במים • ואן ישמש עמה בטהרה ובקדושה •
 להיות תאותו תאוה • וישעשע עמה בלא גענועיה • לאהוב
 אותה שלא יהרהר באשה אחרת כ"א עליה • כל אדם יהי
 זהיר בעצמו מסל דברים המביאים לידי תיעוב • כגון להיות
 עם נשים כלל • וכ"ש באכילה שאדם להוט אחר גרונו • פן
 יאכל ספק איסור • כל עיקר האסור לו יש לו לידע מהשוחט
 שיהי בקי בהלכות שחיטה • וכן מהבודק שיהי בקי בכל
 פרקי הריאה • בכל ענינים • שאם יהי שוגג שימצאו אחריו
 טריפה יש לו להזהירן פעם אחת • ואם יעשה פעם אחרת
 יעבירוהו כמשפטו • ואסור לאכול מבדיקתו עד אשר יתקן
 עוותותו • וכן השוחט ומצאו אחריו נבילה שחיטתו פסולה •
 המנקר ומצאו אחריו חלב מלקין אותו • ומזהירן אותו
 מאומנתו שלא יעשה עוד • ואם יעשה עוד ואינו נזהר •
 מעבירין אותו לגמרי • ומלקין אותו ומכריזין עליו בקהל עד
 שתראה תשובתו שלימה בלא רמאות • ובלא ניבול •
 ולאחר שיעשה מה שגזרו עליו אז אהינו הוא כי כל הנמצא
 חלב אחריו • והשוחט שנמצא אחריו נבילה או אחר הבודק
 טריפה פסול עד שתראה תשובתו בצדו • וכן המגבן גבינים
 מחלב שאין ישראל רואהו • וכל החשוד בדבר האסור
 מעבירין אותו עד שישוב תשובה ניכרת • מי שחטא
 במסיבות הרשות ובשתי' וולל וסובא יש לו למנוע מלעשות
 עוד • מלסעוד כ"א בסעודת מצוה • ולא ימשוך בין את
 בשרו

בשרו • ולא בשכר • כ"א על שולחנו עם ביתו • ואין לך
 להתעורר במיני תענוגים • ולמעט באכילה ושתי' פת במלח
 תאכל כפי מנהגך • שתוכל לסיכול • ויין במשורה תשתה •
 ועל הארץ תישן וחיי' צער תחי' ובתורה תחי' עמל • ואי
 אחז ניווק • המכה את חבירו עבקש ממנו מחילה • וטיב לו
 וילקה ולא יגביה עוד ידו על חבירו • אבל ל"ת פסק לכתוב
 לו אגרופו • ואם רוצה יגלה ג' שנים וילקה בכל יום ויאמר כי
 רוצח הוא ולא יאכל בשר ולא ישתה יין • ולא יגלה את
 שערו • ולא יכבס בגדיו • כ"א פנים אחת בחודש • ויקשיר
 ידיו בשלשלאות של ברזל או בצווארו • ויככה בכל יום על
 זה • ויתודה בכל יום עד שיגמר תעניותיו וגלותו • ואח"כ
 יתענה שנה תמימה בה"ב • אע"פי שהתענה ג' שנים בכל
 יום ולא יעשה רעה לשום אדם • ויהי שפל ונדכה ושתקן
 לכל אדם • אולי ישתקוה • ואם לקח רבית מישראל • יש
 לו להשיב • לו או ליורשיו • רבית שלקח ממנו אחד המתנה
 ואחד הלוקחן ולא ילוה ברבית לשום אדם אפי' לע"כ ומזלות
 בין רבית ובין אבק רבית • ואפילו רבית דברים אסור •
 כי העושה דבר זה לא יחי' לעו"הב בתחיית המתים • וימות
 מהרה ויתמוטטו נכסיו • וכל הערמת רבית לא יעשה
 וישוב בתשובה שלימה לפני בוראו • וכתב גיסי הרב הנ"ל
 בחידושי ש"ע י"ד לפמ"ש מהרש"ל ב"ש"ש • דאסור
 לכבד למלוה בקריאת ס"ת או בגלילה • וכ"כ בש"ך • ולפי
 דקי"ל ויתור אסור • א"כ אפילו אסור גמור איכא בקריאתו
 לס"ת דהא משתרשי שא"צ להוציא הוצאות בקניות לעלות
 לס"ת • א"כ איסור גמור נגעה בה ושומר נפשו ירחק מהם
 עכ"ל • הגזל מהבירו או גונב לו ממנו יש לו לפרוע לו או
 ליורשיו כל מה שגנב או גזל מכל וכו' ויותר יתן לו כהפסידו
 מן הריוח • ויש לו ללקות על לאו שעבר • ולהתענות בו • כי
 על כל עבירה הי' לו להתענות ארבעים יום • ועל כריתות

דרך עולם הנצחיי

ומיתת ב"ד יצטרך ויסגף גופו כפליים • ועל לא תשא יותר
מכולן • וכשמושיב את הגזילה ישמור עצמו שלא יקבל
פקדונות • ושלא ילך על ממון הבירו • ויתרחק מממון
שאינו שלו ויתן צדקות יותר משארי בני אדם • ויעסוק בג"ח
בגיפוב וממונו ואז ימצא כפרה :

כפר בעיקר • והמיר הת עבר על כל התורה • צריך
להסיר כל מלבושי תפארתו ולא ישית עדיו עליו • ויתאבל
ויבכה ויתענה ויצטער כמה פעמים • וימנע עצמו מלכת אל
בית שחוק וגילוי • ולא תשב במקום רשעים • ויתרחק
מכל התועבות • ומכל הנאות שבהם • ומפתח ביתם •
ומיד שעשה תשובה יטבול אחר הטנוף והרי הוא כשאר
ישראל מכל ענין ישוב אל בוראו • ויצטער כפי מה שנהנה •
ועל אשר שמח ביום חגם • וחילל את השבת • והשתחוה
ונהנה מדבר אסור • ושחה יין נסך • הגה מגיסי הרב הג"ל
השותה יין נסך בשוגג • יתענה הפעמים נגדה פעמים גפן
כן מבואר בשו"ת הרא"ש ובש"ע ק"כ"ג ובהג"ה • ולא
יפה עושי השותה י"נ • אם יש להן חולי קדחת • והרי
מרחץ בין נסך אסור בחולי שאין בו סכנה • ועיין בשו"ת
ש"י ח"ב כתב דרוב קדחת בזמנינו אין בהם סכנה ע"ש •
ובט"ז א"ח שכ"ז סק"ב • רק יתנו לתוכו דבר מר או מלח או
פלפולין דאז הוי שלא כדרך הנאתו ועיין בש"ע • ורבים
גכשלין בזה בעו"ה • ובעל בת אל ניכר ועבר כריתות •
הנהנה בהם יזכ"ל לייץ המשומ' והבן עכ"ל ע"כ יזהר לשוב אל
בוראו ולשמיד עצמו מכל חט' ויעבוד בוראו בכל לבו ובכל
מאורו • ויקבל כל אדם בשמחה • המדבר בב"ה בשעה
שמתפללין • מסיג גבול המקום שהוא נצב בעדתם • ויש לו
לשבת במורא לפני המלך הקדוש והנורא ישב לפניו בירא'
ובעונה כלב נשבר התחנן לפניו • ואז יהי קרוב אליה •
וימצא לך וישמע תפלתך • אך שתתפלל בכוונת הלב •
בני אל תחטא בעיניך פן תכשל ח"ו ואל תחטא באזניך
בשמע

בשמע שוא לפניך ואל תחטא ברוחך ובנשמתך • עמוק
בתורה כפי כחך • ואל תחטא בפני בוראיך • ואל תתאוה
לשום ענין כ"א להודות לה' ית' :

אם הי' בטכנה הי' לו להרג ולמסור נפשו למיתה ולקבל
יסורים קשים בעבור בוראו • כי אין לו להיות אפילו שעה
קטנה בניאוף וילמד העינים מלהסתכל האשה כי אש הוא
אבודן תאכל :

אם שומר נפשו מניאוף • פעמים בעבור כבוד השם • פעמים
בעבור כבודו • פעמים בעבור הפסידו • פן יאמרו ניאוף
הוא משחית נפש הוא יעשנה • ואין זה עובר יוצרו באמת •
אבל מי שמונע עצמו במקום שאין שם בושת כי רוב בני
אדם רואין פני נשי והוא אינו עושה כן זה עובר יוצרו באמת
ואמר הר"מ מרוטין בורג כי שמו חרם שלא יהי' אנשים
עם הנשים במחול והי' דורשים יד ליד לא ינקה רע וכו' ויש
לו לאדם למנוע עצמו מכל דבר שהגוף נהנה בהן • בעבור
הפרוש' ע"י אנשים להרהר אחריהן וליגע ולישב אצלם •
ומלהסתכל בבגדיהן החמודות • ולשמוע נגינתן ומלדבר
עם אשה בסתר • בין אשת איש • בין פנוי' חוץ מאשתו
וכו' מי שנכשל בזימות ישמור א"ע מלהסתכל בפני אשה •
אן בבגדיה' אפילו הן שטוחין בכותל וישמור א"ע מכל יחור
עם אשה ומכל דבר המביא לידי טומאת קרי כדכתיב ונת
דגן ותירוש יוקח לך • כי אש היא אד אבודן תאכל • ומים
גנובים יומתקו ולחם סתרים יונעם • וסופן יורדין לגיהנם אש
לא נופח • ע"כ לא יהרהר ויחשוב בלבו מחשבות הרהורי
נשים • כ"א על אשת חיקו ישמה ויגיל באהבתה • כי היא
שומרתו מן החטא :

ומדי דברי בו זכור אזכרנו ואכתוב לכם פירוש הפסוקים בפ'
כי תצא בעניני הזה :

כי יהי' בך איש אשר לא טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ
למחנה

דרך עולם הנצחיי

למחנה לא יבוא אל תוך המחנה • והי' לפנות ערב ירחץ
 במים • וכבוא השמש יבוא אל תוך המחנה •
 רבוי הקדוקים יש במקראות הללו • חדא תיבות בך מיותר
 דהוי לי למימר כי יהי' באיש מקרה לילה • ועוד מקרה
 לילה מ"ש יום • מ"ש לילה ועוד כיון דכתיב אשר לא טהור •
 מקרה לילה למה לי למכתב כלל • ועוד מאי ויצא משמע
 שכבר יצא • הוי לי למיכתב יצא ולא יבוא • ועוד מא
 לפנות ערב ירחץ במים דהא הטבילה יוכל להיות אפי' ביום •
 רק העריב שמש צריכו לביאת המחנה • ולא הוי לי למיכתב
 רק ירחץ במים • וכבוא השמש יבוא אל תוך המחנה • ועוד
 היכי לא סגי בלי ביאת המחנה • דלמא אינו רצונו ליכנס
 מיד • והוי לי למיכתב ואח"כ יבוא אל המחנה יהי' באי
 זמן שיהי' :

הענין הוא דקאי על יצ"הר שעושה אותו בית מושב בגו
 של ארם • כד"א לא יהי' בך אל זר • וקאמר קרא כי
 בך ממש • איש אשר לא טהור והחטיא אותך במקו
 לילה • דדא ודאי לילה מקרי שהחצונים מכסין אור השכינה
 ומסבבין אותה • ומחשכין עיניהם של ישראל מצרת ח"ו
 ויצא אל מחוץ למחנה שיצא כבר מחוץ למחנה השכינה •
 דמיד בשעת עשיית חטא נדחה ח"ו נשמתו משורשי
 בשכינתו והשכינה מסתלקת ממנו לא יבוא אל תוך המחנה •
 והי' לפנות ערב • פי' כשיבוא ערב שזמנו • שנשמתו
 הולכות למעלה • בשכינתו למקום שורשה • ובעת השינה
 אזי הוא לא יבוא ח"ו והא נדחה מה תקנתו • ירחץ במים
 שיבכה על עונותיו • ויתודה ובבכי' הזאת מבער הקוצים מן
 הכרם ונמחק עונו • שבבכיתו מתעורר מים עליונים
 ויורדים למטה ונתלבן עונותיו • כד"א וזרקתי עליכם מים
 טהורים וטהרתם מטומאותיכם כנ"ל • ואז כבוא השמש
 יבוא אל המחנה שכינה בעת השינה • כשנשמתו עלתה
 למעלה :

50 60
 30 111
 30 62
 21 63
 30 62
 50
 50

6: 11
 1 30
 30
 21
 30

זוכה לחמשה
 ג' שנינו בפ"ט
 הכבוד והחכמה
 ג' לעולם וכו'
 גבי אבשלום
 ד' ברא מוכה
 י' מציל און
 א' אבן הבן
 ג' עדיות דקתני
 מזכה ברא וי"ל
 אשר לא כרוך
 מועשה אביו
 א' בפ' חלק ע"ש
 א' אף שהוא אינו
 סר מרע בזה יוכל
 שמנו חו"ל במתני'
 א' ד' כשהק"ב פוסק
 ג' עד סוף וכו' ודוק;

9: 2

בר שמואל אופנהיים:

ביא אל הדפוס ספר בית ארי
 ק"ק פראג ע"י הרבני כה"ר
 מו"ה בערמאן ביוענץ זל"ה:

לא תשכב עד

ורא אחת היא

ואצוה אתכם

ד' שמואל וחו

זלמן וואלף

אות באות

נגד פניכם

יהי לכם תוע

בכל הכתוב

בכל מעשיכם

הצדיקים שעטרו

שליקא דברי קדוש

אופנהיים זצוק"ל ע

תקס"ד לפ"ק:

ועל טוב יזכר שם זיג

דעווטשער שתי' לאורך

מאת ד' יחולו ברכות על רא

רכים קטנים וגדולים העוסקים

זמן ועידן שאזכה להוציא לאור

אמן כן יהי רצון:

M

IV. Ba

des R. K. Reichs -

Stammes

Militär -

des Reichs

Mitteln

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 185.

B

185.